

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

ORTAOKUL OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2026

İÇİNDEKİLER

1. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	1
1.1. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	5
1.2.1. Alan Becerileri/Kavramsal Beceriler	7
1.2.2. Eğilimler	7
1.2.3. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler, Okuryazarlık Becerileri)	8
1.2.4. İçerik Çerçevesi	8
1.2.5. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	9
1.2.6 Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	9
1.2.7 Farklılaştırma	10
1.3. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	10
1.4. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBADI	11
1.5. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
2. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖĞRENME ALANLARI	14
2.1. I. DÜZEY	14
2.1. II. DÜZEY	36
2.1. III. DÜZEY	58

1. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN TEMEL YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Türk eğitim sistemi; bireylerin zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel ve ahlaki yönleriyle dengeli biçimde gelişimini amaçlayan bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır. Bu hedef doğrultusunda geliştirilen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli; kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerilerini bir bütün olarak ele almakta ve öğrencilerin çok yönlü gelişimini desteklemeyi amaçlamaktadır.

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı; öğrencilerin okuldan başlayarak aile, yakın çevre, toplum ve insanlık yararına sorumluluk üstlenmelerini, toplumsal sorunlara duyarlılık geliştirmelerini ve bu sorunlara yönelik çözüm odaklı çalışmalar yürütmelerini amaçlayan uygulama temelli bir yapıya sahiptir. Program; öğrencilerin yaşadıkları çevredeki ihtiyaçları fark etmeleri, bu ihtiyaçları etik ve bilimsel bir bakış açısıyla değerlendirmeleri, toplumsal fayda sağlayacak çalışmalar planlamaları ve bu çalışmalara etkin biçimde katılmalarına imkân sağlayacak şekilde hazırlanmıştır.

Programda sosyal sorumluluk; yalnızca yardım etme, gönüllü olma ya da belirli etkinliklere katılma ile sınırlı görülmemiştir. Sosyal sorumluluk; öğrencinin kendisine, ailesine, okuluna, çevresine, toplumuna ve insanlığa karşı sorumluluklarının bilincine varması; bunları değerler, beceriler ve sorumlu karar verme anlayışı doğrultusunda eyleme dönüştürmesi olarak ele alınmıştır. Bu doğrultuda ders; öğrencilerin toplumsal yaşamda karşılaştıkları durumları sorgulamaları, ihtiyaçları belirlemeleri, kanıta dayalı çözüm önerileri geliştirmeleri ve bu önerileri okul temelli çalışmalar yoluyla uygulamaya aktarmalarını desteklemektedir.

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı; öğrenciyi merkeze alan, yaşantı temelli, proje temelli, iş birlikli ve bağlam temelli öğrenme yaklaşımlarını esas alır. Öğrenme sürecinde öğrencilerin günlük yaşamla bağlantılı durumları incelemeleri, okul ve yakın çevrede gözlem yapmaları, toplumsal sorunlara ilişkin veri toplamaları, çözüm yolları geliştirmeleri ve geliştirdikleri çözüm önerilerini paylaşmaları beklenir. Böylece öğrenciler, yalnızca bilgi edinmekle kalmaz; edindikleri bilgileri toplumsal fayda sağlamak, sorumluluk almak, iş birliği yapmak ve değerleri davranışa dönüştürmek amacıyla kullanırlar.

Programın temel yaklaşımında "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi" önemli bir yere sahiptir. Bu çerçevede yer alan değerler; öğrencilerin sosyal sorumluluk çalışmaları kapsamında üstlendikleri görevler, aldıkları kararlar, geliştirdikleri projeler ve toplumsal katkı süreçleri boyunca davranışa dönüştürülür. Böylece değerler, ayrı bir bilgi alanı olarak değil; öğrenme-öğretme sürecinin doğal bir parçası olarak öğrencilerin eylemlerine yansıyan davranışlar bütünü şeklinde ele alınır.

Program, disiplinler arası bir anlayışla hazırlanmıştır. Sosyal bilgiler, Türkçe, fen bilimleri, din kültürü ve ahlak bilgisi, bilişim teknolojileri ve yazılım, görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım gibi farklı derslerde edinilen bilgi ve beceriler, sosyal sorumluluk çalışmaları kapsamında okul ve çevre yaşamıyla ilişkilendirilir. Bu yapı sayesinde öğrencilerin araştırma yapma, etkili iletişim kurma, iş birliği içinde çalışma, dijital araçları bilinçli kullanma, çevresel sorunlara duyarlı olma, toplumsal ihtiyaçları analiz etme ve çözüm üretme becerileri desteklenir.

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı, üç düzeyli ve sarmal bir yapıda tasarlanmıştır. Dersi ilk kez alan öğrenciler için temel kavramlar, sorumluluk bilinci, gönüllülük, yardımlaşma ve toplumsal farkındalık ön plana çıkarılır. Sonraki düzeylerde ise öğrencilerin araştırma, analiz, proje geliştirme, toplumsal etki oluşturma ve çalışmalarını değerlendirme becerileri aşamalı olarak geliştirilir. Bu yapı, öğrencilerin sosyal sorumluluk bilincini aşamalı biçimde geliştirmelerine ve okul temelli uygulamalar aracılığıyla toplumsal yaşama daha etkin katılım sağlamalarına katkıda bulunur.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Temel İlke-leri esas alınarak hazırlanan Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, hak ve sorumluluklarının bilincinde olan, millî, manevi ve insani değerlerle uyumlu etkin bireyler olarak yetişmeleri,
2. Kendisine, ailesine, okuluna, çevresine, toplumuna ve insanlığa karşı sorumluluklarını fark etmeleri ve bu sorumlulukları günlük yaşamlarında yerine getirmeye istekli olmaları,

3. Toplumsal sorunları gözlemleme, tanımlama, sorgulama ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirme becerisi kazanmaları,
4. Okul ve yakın çevrede karşılaşılan ihtiyaçları belirleyerek bu ihtiyaçlara yönelik sosyal sorumluluk çalışmaları planlamaları ve bu çalışmaları uygulamaları ayrıca okul kültürüne, toplumsal dayanışmaya ve çevreye katkıda bulunacak ürünler, kampanyalar, projeler ve farkındalık çalışmaları geliştirmeleri,
5. Gönüllülük, yardımlaşma, dayanışma ve sosyal girişimcilik anlayışını içselleştirerek toplumsal fayda sağlayan çalışmalarda aktif rol üstlenmeleri,
6. "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi"nde yer alan değerleri sosyal sorumluluk çalışmaları yoluyla davranışa dönüştürmeleri ve bu değerleri günlük yaşamlarında uygulamaları,
7. İş birliği yapma, etkili iletişim kurma, empati gösterme, sosyal farkındalık geliştirme ve sorumlu karar verme becerilerini toplumsal fayda üretme sürecinde kullanmaları,
8. Doğal çevreyi koruma, kaynakları verimli kullanma ve sürdürülebilir yaşam alışkanlıkları geliştirme konusunda bilinç ve sorumluluk kazanmaları,
9. Sağlıklı yaşam, toplumsal sağlık ve güvenli yaşam konularında farkındalık geliştirerek bu alanlarda okul ve çevre temelli çalışmalar yürütmeleri,
10. Dijital ortamları bilinçli, güvenli, etik ve toplumsal fayda odaklı kullanarak dijital vatandaşlık becerilerini geliştirmeleri; bilgi, dijital, görsel, finansal ve veri okuryazarlığı ile kültür, sanat, sürdürülebilirlik ve vatandaşlık alanlarına ilişkin becerilerini sosyal sorumluluk çalışmalarıyla ilişkilendirerek kullanmaları,
11. Farklı bireylerin ihtiyaçlarını, haklarını ve bakış açılarını dikkate alarak adil, saygılı ve kapsayıcı bir tutum geliştirmeleri,
12. Yürüttükleri sosyal sorumluluk çalışmalarını süreç ve sonuç açısından değerlendirerek öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirmesi yapmaları,
13. Gelecekte etkin vatandaşlık rollerini üstlenebilen, toplumsal sorunlara duyarlı, çözüm odaklı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

Burada ifade edilen özel amaçların her biri, programda yer alan öğrenme çıktıları ve öğrenme-öğretme yaşantılarıyla ilişkilidir. Öğrenme etkinliklerinin planlanması, sosyal sorumluluk çalışmalarının yürütülmesi, öğretim materyallerinin hazırlanması, ölçme ve değerlendirme süreçlerinin yapılandırılmasında özel amaçlar ile öğrenme çıktıları bir bütün olarak değerlendirilmelidir.

1.2. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları (OTSSÇ) Dersi Öğretim Programı'nın uygulanması sürecinde şu hususlara dikkat edilmelidir.

- Okul temelli sosyal sorumluluk çalışmaları dersi; 6, 7, 8. sınıflarda seçilebilen bir derstir. Bu nedenle dersin öğrenme alanları ve öğrenme çıktıları, ilgili sınıf düzeyleri için ortak olarak yapılandırılmıştır. Okul temelli sosyal sorumluluk çalışmaları dersi farklı okul türlerinde haftada 1 saat olarak da okutulmaktadır ancak öğrenme alanları ve öğrenme çıktılarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Her iki uygulamada da öğrencilerin edinmeleri hedeflenen bilgi, beceri, eğilim ve değerler aynıdır. Farklı okul türlerinde ders saati süresindeki farklılık yalnızca etkinliklerin uygulanış biçimine, çeşitliliğine ve bu etkinliklere ayrılan zamana yansıtılmalıdır. Bu doğrultuda programın temel amaçları ve öğrenme çıktıları korunurken öğretim süreci, mevcut ders saatine uygun biçimde esnek olarak planlanabilir.
- Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortak Metni'nde benimsenen bütüncül eğitim anlayışı doğrultusunda yapılandırılmıştır. Programın uygulanmasında kavramsal beceriler, alan becerileri, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, eğilimler, değerler ve okuryazarlık becerileri bir bütün olarak ele alınmalı; öğrenme-öğretme süreçleri yetkin ve erdemli insan profilinin gelişimini destekleyecek biçimde planlanmalıdır.
- Programın uygulanmasında sosyal sorumluluk yalnızca yardım etme veya gönüllü etkinliklere katılma olarak görülmemelidir. Öğrencilerin kendilerine, ailelerine, okullarına, yakın çevrelerine, topluma ve insanlığa karşı sorumluluklarını fark etmeleri; bu sorumlulukları günlük yaşamla ilişkilendirerek eyleme dönüştürmeleri sağlanmalıdır.

- Dersin öğretim süreci bilgi aktarımıyla sınırlı tutulmamalı; öğrencilerin gözlem yapma, ihtiyaç belirleme, bilgi toplama, sorgulama, planlama, uygulama, ürün oluşturma, paylaşma ve değerlendirme süreçlerine aktif katılımı esas alınmalıdır. Bu süreçte öğrencilerin okulda ve yakın çevrede karşılaştıkları gerçek yaşam durumlarını temel alarak çalışmalarını yürütmeleri desteklenmelidir.
- Program, üç düzeyli ve sarmal bir yapıda uygulanmalıdır. I. düzeyde sosyal sorumluluğa ilişkin temel kavramlar, bireysel ve toplumsal sorumluluklar, gönüllülük, yardımlaşma ve farkındalık çalışmaları öne çıkarılmalıdır. II. ve III. düzeylerde ise öğrencilerin araştırma, analiz, proje geliştirme, toplumsal etki oluşturma ve yürüttükleri çalışmaları değerlendirme becerileri aşamalı olarak geliştirilmelidir.
- Öğrenme alanlarının işleniş sırası ve süresi; programda verilen genel çerçeve korunarak okulun imkânları, öğrenci düzeyi, çevresel şartlar ve yerel ihtiyaçlar dikkate alınarak planlanmalıdır. Zümre öğretmenleri, ders yılı başında okulun ve çevrenin sosyal sorumluluk çalışmaları açısından sunduğu imkânları değerlendirerek yıllık uygulama planı hazırlamalıdır.
- Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin düşüncelerini özgürce ifade edebildikleri, birbirleriyle etkili iletişim kurabildikleri, iş birliği içinde çalışabildikleri ve sorumluluk alabildikleri olumlu bir sınıf ve okul iklimi oluşturulmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında yaşantı temelli ve iş birlikli öğrenme yaklaşımlarından yararlanılmalıdır. Öğrencilerin sosyal sorumluluk çalışmalarında örnek olay inceleme, saha gözlemi, görüşme, beyin fırtınası, tartışma, drama, problem çözme, kampanya hazırlama, sosyal girişimcilik, ürün geliştirme gibi yöntem ve teknikleri kullanmaları sağlanmalıdır.
- Programın okul temelli yapısı gereği öğrenme ortamları sınıfla sınırlı tutulmamalıdır. Okul, aile, mahalle, yerel yönetimler, resmî kurumlar, sivil toplum kuruluşları, kütüphaneler, müzeler, çevre alanları ve güvenli dijital ortamlar öğrenme sürecinin parçası olarak değerlendirilmelidir. Bu süreçte gerekli izinler alınmalı; öğrencilerin güvenliği ve mahremiyeti sağlanmalı, yaş özellikleri ile pedagojik ihtiyaçları gözötenmelidir.
- Programda yer alan değerler, öğrenme-öğretme sürecinin doğal bir parçası olarak ele alınmalıdır. Duyarlılık, sorumluluk, yardımseverlik, merhamet, saygı, temizlik, tasarruf, sağlıklı yaşam, vatanseverlik gibi değerler; öğrencilerin görev paylaşma, kaynakları verimli kullanma, ihtiyaçlara duyarlı yaklaşma, çevreyi koruma, toplumsal sorunlara çözüm üretme ve çalışmalarını paylaşma süreçlerinde somut davranışlara dönüştürülmelidir.
- Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ve okuryazarlık becerileri sosyal sorumluluk çalışmalarının tüm aşamalarına dâhil edilmelidir. Öğrencilerin empati kurma, iş birliği yapma, sosyal farkındalık geliştirme, sorumlu karar verme, güvenilir bilgiye ulaşma, verileri yorumlama, dijital araçları etik biçimde kullanma ve farkındalık ürünleri hazırlama becerileri desteklenmelidir.
- Programın uygulanmasında disiplinler arası ilişkilere yer verilmelidir. Türkçe, sosyal bilgiler, fen bilimleri, din kültürü ve ahlak bilgisi, bilişim teknolojileri ve yazılım, görsel sanatlar, teknoloji ve tasarım gibi derslerde edinilen bilgi ve beceriler sosyal sorumluluk çalışmalarıyla ilişkilendirilmelidir. Böylece öğrencilerin farklı derslerde edindikleri bilgi ve becerileri toplumsal fayda üretme sürecinde kullanmaları sağlanmalıdır.
- Öğretim materyalleri; öğrenme çıktılarıyla uyumlu, öğrenci düzeyine uygun, öğrencilerin farklı öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde çeşitlendirilerek kullanılmalıdır. Gazete haberleri, kamu spotları, afişler, broşürler, kısa videolar, istatistikler, gözlem formları, görüşme soruları, proje planları, dijital içerikler ve yerel kurum materyalleri öğrenme sürecini desteklemek amacıyla kullanılabilir.
- Programın uygulanmasında okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılmalıdır. Okulun bulunduğu çevrenin imkânları doğrultusunda yerel yönetimler, resmî kurumlar, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlarla iş birliği yapılmalıdır. Okul dışında gerçekleştirilecek sosyal sorumluluk çalışmaları eğitim öğretim yılı başında dönemlik veya yıllık olarak planlanmalı, çalışmaların gerekli izin süreçleri önceden tamamlanmalı ve öğrencilerin çalışmalara güvenli, planlı, etkin katılımı sağlanmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme, yalnızca ortaya konulan ürünü değil; öğrencinin süreçteki katılımını, sorumluluk alma düzeyini, iş birliği yapma, araştırma ve çözüm üretme becerisini, değerleri davranışlarına yansıtma düzeyini ve yürüttüğü çalışmaları değerlendirme becerisini esas almalıdır. Her öğrenme alanında öğrencilerin bilgi ve becerilerini uygulamaya yansıtabilecekleri en az bir performans görevine yer verilmelidir. Öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve performanslarını değerlendirmede performans görevi, proje dosyası, gözlem formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirmesi, öğrenme günlüğü, sunum, dijital portfolyo gibi araçlardan yararlanılmalıdır.
- Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, hazır bulunuşluk ve öğrenme profillerindeki farklılıklar dikkate alınarak öğrenme-öğretme süreci farklılaştırılmalıdır. Daha fazla zaman, tekrar veya rehberliğe ihtiyaç duyan öğrenciler için destekleme çalışmaları, ileri

düzeyde çalışma yürütebilecek öğrenciler için zenginleştirme uygulamaları planlanmalıdır. Farklılaştırma; içerik, süreç, ürün, öğrenme ortamı ve görev düzeyi bakımından yapılmalıdır.

- Programın uygulanmasında öğretmen; rehberlik edici, kolaylaştırıcı, destekleyici bir rol üstlenmelidir. Öğretmen tarafından öğrencilerin karar alma, görev paylaşımı yapma, sorun çözme, çalışmalarını sunma ve değerlendirme süreçlerine etkin katılımı sağlanmalıdır. Öğretmenler, uygulanan etkinliklerin güçlü olan ve geliştirilmesi gereken yönlerini değerlendirerek bu değerlendirmelerden elde ettikleri öğretmen yansımalarını sonraki uygulamaların iyileştirilmesinde kullanmalıdır.

1.2.1. Alan Becerileri/Kavramsal Beceriler

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme çıktıları, alan becerileri ve kavramsal beceriler esas alınarak yapılandırılmıştır. Bu beceriler, öğrencilerin yalnızca hangi bilgiye sahip olacaklarını değil; bu bilgiyi nasıl kullanacakları, toplumsal sorunları nasıl inceleyecekleri, sorunlara karşı çözüm yollarını nasıl geliştirecekleri ve ortaya koydukları ürünleri nasıl paylaşacaklarını belirleyen öğrenme sürecinin temel bileşenleridir.

Alan becerileri, öğrencilerin sosyal sorumluluk çalışmalarını gerçek yaşam bağlamında planlamaları, yürütmeleri ve değerlendirmelerini destekler. Kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, sosyal katılım, fikir üretme, fikri eyleme dönüştürme, tarihsel empati ve tarihsel bağlamsallaştırma bu program kapsamında geliştirilmesi hedeflenen alan becerileridir. Bu beceriler; öğrencilerin ihtiyaçları fark etmeleri, veri ve kanıt toplamaları, çözüm önerileri geliştirmelerini ve okul ile yakın çevrede yürütülen sosyal sorumluluk çalışmalarına etkin katılım sağlamalarını destekler.

Kavramsal beceriler; öğrencilerin sosyal sorumlulukla ilgili bilgi, olay, durum ve sorunları zihinsel olarak işlemelerini sağlar. Bilgi toplama, çözümleme, karşılaştırma, sorgulama, çıkarım yapma, yorumlama, yapılandırma, değerlendirme ve özgün ürün oluşturma becerileri; öğrencilerin toplumsal sorunları anlamlandırmalarına, kanıtlara dayalı çözüm üretmelerine ve yürüttükleri çalışmaları değerlendirmelerine katkıda bulunur.

Alan becerileri ve kavramsal beceriler birbirinden kopuk biçimde ele alınmamalıdır. Öğrenci; bir sosyal sorumluluk çalışmasında ihtiyacı fark eder, bilgi toplar, verileri değerlendirir, çözüm önerisi geliştirir, ürün oluşturur, çalışmasını paylaşır ve süreci değerlendirir. Bu aşamalar, öğrenme çıktılarında yer alan süreç bileşenleriyle uyumlu biçimde planlanmalıdır.

Sonuç olarak bu programda beceriler; içeriğin seçimini, öğrenme sürecinin düzenlenmesini, ölçme ve değerlendirme araçlarının belirlenmesini ve öğrenciden beklenen performansı yönlendiren temel öğelerdir. Beceriler; eğilimler, değerler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileriyle öğrencilerin toplumsal fayda üreten, duyarlı ve sorumluluk sahibi bireyler olarak yetişmelerine katkıda bulunur.

1.2.2. Eğilimler

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nda eğilimler, öğrencilerin sahip oldukları bilgi ve becerileri sosyal sorumluluk çalışmalarında istekli, bilinçli ve etkili biçimde kullanmalarını destekleyen temel bileşenlerdir. Eğilimler; benlik, sosyal ve entelektüel eğilimler olarak ele alınır ve becerilerin eyleme dönüşmesine katkıda bulunur. Benlik eğilimleri; öğrencinin kendi ilgi, yetenek ve düşüncelerini tanıyarak sosyal sorumluluk çalışmalarında sorumluluk üstlenmesini destekler. Merak, azim, kararlılık, kendine inanma, kendine güvenme, seçicilik gibi eğilimler; öğrencilerin sorunları araştırmaya yönelmeleri, süreci sürdürmeleri, uygun kaynak ve yöntemleri belirlemeleri açısından önemlidir.

Sosyal eğilimler; öğrencilerin iş birliği yapmaları, farklı görüşlere saygı duymaları, toplumsal ihtiyaçlara duyarlı yaklaşımları ve ortak yararı gözetmeleriyle görünür hâle gelir. Öğrencilerin görev paylaşımı yapmaları, ihtiyaç sahiplerine incitici olmayan bir dille yaklaşımları ve üstlendikleri sorumluluğu yerine getirmeleri bu eğilimlerin öğrenme sürecindeki karşılığıdır.

Entelektüel eğilimler; sosyal sorumluluk çalışmalarının araştıran, sorgulayan ve kanıta dayanan bir anlayışla yürütülmesini destekler. Analitiklik, eleştirel düşünme, sistematik çalışma ve problem çözme becerisi; öğrencilerin sorunları neden-sonuç ilişkisi içinde ele almaları, çözüm önerilerini kanıtlarla desteklemeleri ve yürüttükleri çalışmaları değerlendirmelerini destekler.

Eğilimler, ayrı bir bilgi alanı olarak ele alınmamalı; öğrencilerin davranışları, ortaya koydukları ürünler ve öğrenme sürecine katılımları üzerinden izlenmelidir. Bu amaçla gözlem formları, kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları, öğrenme günlükleri, öz değerlendirme, akran değerlendirme gibi değerlendirme yöntemlerinden yararlanılabilir.

1.2.3. Programlar Arası Bileşenler (Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri, Değerler, Okuryazarlık Becerileri)

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nda programlar arası bileşenler, sosyal sorumluluk çalışmalarının doğal ve ayrılmaz bir parçası olarak yapılandırılmıştır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi"nde yer alan değerler ve okuryazarlık becerileri; öğrencilerin toplumsal ihtiyaçlara duyarlı, sorumluluk sahibi ve çözüm odaklı bireyler olarak gelişmelerini destekler.

Sosyal-duygusal öğrenme becerileri; öğrencilerin kendi duygu ve davranışlarını tanımları, etkili iletişim kurmaları, empati geliştirmeleri, iş birliği yapmaları ve sorumlu kararlar almalarını sağlar. Bu beceriler; öğrencilerin grup çalışmalarında görev üstlenmeleri, farklı ihtiyaçları fark etmeleri, yapıcı çözümler üretmeleri ve toplumsal fayda odaklı hareket etmeleri yoluyla geliştirilir.

Değerler, bu programda sosyal sorumluluk çalışmalarının merkezî unsurlarındandır. Çalışkanlık, duyarlılık, mahremiyet, merhamet, sağlıklı yaşam, saygı, sorumluluk, tasarruf, temizlik, vatanseverlik ve yardımseverlik değerleri; öğrencilerin araştırma, gözlem, proje, kampanya, farkındalık ve gönüllülük çalışmalarında somut davranışlara dönüşecek şekilde ele alınır.

Okuryazarlık becerileri; öğrencilerin sosyal sorumluluk çalışmalarını bilinçli, güvenilir ve etkili biçimde yürütmelerine katkıda bulunur. Dijital, görsel ve finansal okuryazarlıklar ile bilgi, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, kültür ve sanat okuryazarlığı; öğrencilerin güvenilir kaynaklardan bilgi toplamaları, verileri yorumlamaları, dijital araçları etik kullanmaları, etkili ürünler hazırlamalarını ve sürdürülebilir çözümler geliştirmelerini destekler.

Programlar arası bileşenler notla ayrı bir alan olarak değerlendirilmemelidir. Öğrencilerin süreçteki gelişimleri gözlem formları, kontrol listeleri, dereceli puanlama anahtarları, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirme, öğrenme günlüğü, portfolyo gibi araçlarla takip edilmelidir.

1.2.4. İçerik Çerçevesi

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi; öğrencilerin kendilerini, okullarını, yaşadıkları çevreyi ve toplumu sosyal sorumluluk bilinciyle tanımlarını, toplumsal ihtiyaçlara duyarlı bireyler olarak çözüm üretmelerini ve toplumsal fayda sağlayan çalışmalara aktif katılım göstermelerini sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu içerik çerçevesi, bilgi aktarımıyla sınırlı tutulmamış; öğrencilerin gözlem yapma, araştırma yürütme, sorun çözme, proje geliştirme, iş birliği yapma, uygulamaya katılma ve değerlendirme süreçleriyle bütünleştirilmiştir.

Program kapsamındaki öğrenme alanları ve bu alanlarda ele alınacak konular aşağıda verilmiştir:

"Sosyal Sorumluluk" öğrenme alanında öğrencilerin bireysel ve toplumsal sorumluluklarını fark etmeleri, yaşadıkları çevrede karşılaştıkları sosyal sorunlara duyarlılık geliştirmeleri, çözüm önerileri üretmeleri ve toplumsal fayda sağlayacak çalışmalar planlamaları amaçlanmaktadır. Bu öğrenme alanında sorumluluk, gönüllülük, dayanışma, yardımlaşma, güven, çevre bilinci, toplumsal farkındalık gibi kavramlar ele alınmaktadır.

"Toplumsal Değerler ve Ahlak" öğrenme alanında öğrencilerin adalet, dürüstlük, saygı, empati, merhamet gibi temel değerleri tanımları; etik karar verme becerisi geliştirmeleri ve bu değerleri günlük yaşamlarında davranışa dönüştürmeleri hedeflenmektedir. Bu kapsamda öğrencilerin değer temelli düşünceleri ve sosyal sorumluluk çalışmalarında değerleri yaşantıya aktarmaları beklenmektedir.

"Toplumsal Yardımlaşma" öğrenme alanında yardımlaşma, dayanışma, paylaşma ve gönüllülük kavramlarının anlaşılması sağlanmaktadır. Öğrencilerin tarihimizeki yardımlaşma örneklerini günümüzle ilişkilendirmeleri, toplumsal dayanışmanın önemini kavramaları ve sivil toplum kuruluşlarının toplumsal hayattaki rolünü fark etmeleri amaçlanmaktadır.

"Çevre ve Sürdürülebilirlik" öğrenme alanında öğrencilerin çevre sorunlarına karşı duyarlılık geliştirmeleri, geri dönüşüm, enerji tasarrufu, kaynakların bilinçli kullanımı gibi sürdürülebilir yaşam uygulamalarını öğrenmeleri hedeflenmektedir. Bu öğrenme alanında öğrencilerin çevre bilincini artırmaya yönelik ürünler ortaya koymaları ve sürdürülebilir yaşamı destekleyen çözüm önerileri geliştirmeleri beklenmektedir.

"Toplumsal Sağlık" öğrenme alanında öğrencilerin sağlıklı yaşam alışkanlıkları geliştirmeleri, hijyen ve güvenli yaşam konularında bilinç kazanmaları, bağımlılıkların birey ve toplum üzerindeki etkilerini fark etmeleri, toplumsal sağlık sorunlarına yönelik çözüm önerileri geliştirmeleri amaçlanmaktadır.

"Katılım ve Farkındalık" öğrenme alanında öğrencilerin yaşadıkları çevredeki toplumsal sorunları fark etmeleri, okul

temelli farkındalık çalışmaları planlamaları ve toplumsal duyarlılığı artırmaya yönelik etkinlikler gerçekleştirmeleri hedeflenmektedir. Bu kapsamda etkin vatandaşlık, okul kültürüne katkı, dijital farkındalık, sosyal girişimcilik, kitle iletişim araçlarının bilinçli kullanımı gibi konular ele alınmaktadır.

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi sarmal bir anlayışla yapılandırılmıştır. Öğrenme alanları farklı düzeylerde tekrar ele alınırken öğrencilerin bilgi, beceri ve deneyimlerinin giderek derinleşmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda ilk düzeyde temel kavramların kazandırılması ve farkındalık geliştirme; ikinci düzeyde gözlem yapma, araştırma yürütme ve proje geliştirme; üçüncü düzeyde ise kanıta dayalı inceleme yapma, uygulamaya aktarma, çalışmaların etkisini değerlendirme ve elde edilen sonuçları daha geniş kitlelerle paylaşma süreçleri öne çıkarılmıştır. Böylece öğrencilerin sosyal sorumluluk anlayışlarını geliştirmeleri ve bunu günlük yaşamlarına yansıtma ve desteklenmiştir.

1.2.5. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme kanıtları; öğrencilerin öğrenme çıktılarında tanımlanan bilgi ve becerilere ulaşma düzeyleri, değer ve eğilimlerindeki gelişimleri, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerilerini sosyal sorumluluk bağlamında izlemek amacıyla yapılandırılmıştır.

Ölçme ve değerlendirme, yalnızca süreç sonunda ortaya konulan ürüne odaklanmamalıdır. Öğrencinin sosyal sorumluluk çalışmalarına katılımı, ihtiyaçları fark etme düzeyi, güvenilir kaynaklardan bilgi toplama ve kanıt kullanma becerisi, iş birliğindeki tutumu, sorumluluk üstlenmesi, değerleri davranışlarına yansıtması ve yürüttüğü sosyal sorumluluk çalışmalarını değerlendirmesi bütüncül olarak ele alınmalıdır.

Öğrenme kanıtlarında biçimlendirici değerlendirme esas alınmalıdır. Öğrencilerin ön bilgi ve ihtiyaçları ön değerlendirme uygulamalarıyla belirlenmeli; süreçteki gelişimleri gözlem, ürün, performans, yansıtma ve geri bildirimlerle izlenmelidir. Geri bildirimler açık, zamanında, geliştirici ve yargılayıcı olmayan bir dille verilmelidir.

Programda öğrenme kanıtları; performans görevi, proje dosyası, sosyal sorumluluk proje planı, ihtiyaç analizi formu, gözlem ve görüşme formları, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, ürün dosyası, dijital portfolyo, öğrenme günlüğü, yansıtma yazısı, sunum, afiş, broşür, kısa video, rapor, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirmesi gibi araçlarla çeşitlendirilebilir.

Performans görevleri gerçek yaşamla ilişkili, öğrenci için anlamlı, toplumsal fayda odaklı ve süreç bileşenlerini görünür kılacak nitelikte olmalıdır. Değerlendirmede öğrencinin araştırma, planlama, uygulama, iş birliği, ürün oluşturma, paylaşma ve değerlendirme süreçleri dikkate alınmalıdır.

1.2.6. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrenme çıktıları, beceriler, eğilimler, programlar arası bileşenler, içerik çerçevesi ve öğrenme kanıtları arasında anlamlı ilişkiler kurularak yapılandırılmıştır. Öğrencinin aktif, çevresiyle etkileşim içinde ve öğrenme sorumluluğunu üstlenen bir birey olarak sürece katılması esas alınır.

Öğrenme-öğretme yaşantıları; temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma ve öğrenme-öğretme uygulamaları bileşenleri esas alınarak yapılandırılır. Temel kabullerde öğrencilerin önceki öğrenmelerinden edindikleri bilgi ve beceriler dikkate alınır. Ön değerlendirme sürecinde öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri ile ilgi ve ihtiyaçları belirlenir. Köprü kurma aşamasında yeni öğrenmeler, öğrencilerin günlük yaşam deneyimleriyle ilişkilendirilir.

Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencinin aktif katılımını esas alan öğrenci merkezli bir anlayışla yürütülmelidir. Öğrencilerden okul ve yakın çevredeki ihtiyaçları fark etmeleri, bilgi toplamaları, kanıta dayalı çözüm önerileri geliştirmeleri, sosyal sorumluluk çalışmaları planlamaları, uygulamaları, ürün oluşturmaları ve sonuçlarını paylaşmaları beklenir.

Bu süreçte yaşantı temelli, proje temelli, bağlam temelli, iş birlikli ve sorgulamaya dayalı öğrenme yaklaşımlarından yararlanılmalıdır. Örnek olay inceleme, saha gözlemi, görüşme, anket, beyin fırtınası, tartışma, drama, problem çözme, kampanya hazırlama, sosyal girişimcilik, afiş/broşür tasarlama, kısa video oluşturma, sunum yapma gibi yöntem ve teknikler kullanılabilir.

Programlar arası bileşenler, öğrenme-öğretme sürecinin doğal parçası olmalıdır. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri, empati, iş birliği ve sorumlu karar verme süreçlerinde; değerler, görev paylaşımı, mahremiyeti gözetme, çevreyi koruma

ve toplumsal faydayı önceleme davranışlarında; okuryazarlık becerileri ise bilgiye ulaşma, dijital araçları etik kullanma ve etkili ürün hazırlama süreçlerinde kullanılmalıdır.

Öğrenme sürecinde öğrencilerin bireysel, ikili ve küçük grup çalışmaları yapmalarına imkân tanınmalı; süreçte ortaya çıkan gözlem notları, proje planları, ürünler, sunumlar ve değerlendirme formları öğrenme kanıtlarıyla ilişkilendirilmelidir.

1.2.7. Farklılaştırma

Farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından hazırlanmışlık düzeyi, öğrenme hızı ve öğrenme profillerine göre gruplandırma yapılarak; içerik, süreç, öğrenme ortamı ve ürün boyutlarında uyarlamalar geliştirilerek; esnek öğretim yöntem ve teknikleri kullanılarak; süreç içinde sürekli, geliştirici (biçimlendirici) değerlendirmelerle izlenip gerekli düzenlemeler yapılarak planlanır ve yürütülür.

Bu kapsamda okul temelli sosyal sorumluluk çalışmaları dersinde öğrencilerin toplumsal sorunları tanıma, çözüm önerileri geliştirme, proje hazırlama ve gönüllülük çalışmalarına katılma süreçlerine etkin katılımları desteklenir. Bu süreçlerde öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve hazırlanmışlık düzeyleri doğrultusunda uygun görev ve sorumluluklar üstlenmeleri, farklı ürünler ortaya koymaları desteklenir.

Zenginleştirme; ileri düzeyde ilgi, beceri veya üretkenlik gösteren öğrencilerin öğrenmelerini derinleştirmek amacıyla uygulanır. Bu kapsamda öğrencilerden sosyal sorumluluk konularını daha geniş bağlamda araştırmaları, yerel, ulusal ve küresel örnekleri karşılaştırmaları, veri görselleştirmeleri hazırlamaları, dijital farkındalık kampanyaları tasarlamaları, kısa film veya kamu spotu hazırlamaları, okul ya da çevre ölçeğinde sosyal sorumluluk projeleri planlamaları ve yürütmeleri istenebilir.

Destekleme uygulamaları; ek zamana, tekrar fırsatlarına, öğretmen rehberliğine veya sadeleştirilmiş öğrenme yaşantılarına ihtiyaç duyan öğrenciler için planlanır. Bu süreçte kavram kartları, görsel destekli çalışma kâğıtları, kısmen doldurulmuş tablolar, kısa ve açık yönergeler, basamaklandırılmış görevler ile öğretmen rehberliğinden yararlanılabilir. Öğrenciler, öğrendiklerini proje raporu yerine bilgi kartı, afiş, kısa sunum, görsel ürün gibi farklı ürünlerle ortaya koyabilir.

1.3. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRENME ALANLARI, ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları-I

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Sosyal Sorumluluk	3	12	16
2. Toplumsal Değerler ve Ahlak	3	12	16
3. Toplumsal Yardımlaşma	3	12	17
4. Çevre ve Sürdürülebilirlik	3	12	17
5. Toplumsal Sağlık	2	10	14
6. Katılım ve Farkındalık	2	10	14
OKUL TEMELLİ PLANLAMA *	-	4	6
TOPLAM	16	72	100

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları-II

ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Sosyal Sorumluluk	3	13	18
2. Toplumsal Değerler ve Ahlak	3	12	17
3. Toplumsal Yardımlaşma	3	12	16
4. Çevre ve Sürdürülebilirlik	3	12	17
5. Toplumsal Sağlık	2	9	12
6. Katılım ve Farkındalık	2	10	14
OKUL TEMELLİ PLANLAMA *	-	4	6
TOPLAM	16	72	100

Okul Temelli Sosyal Sorumluluk Çalışmaları-III

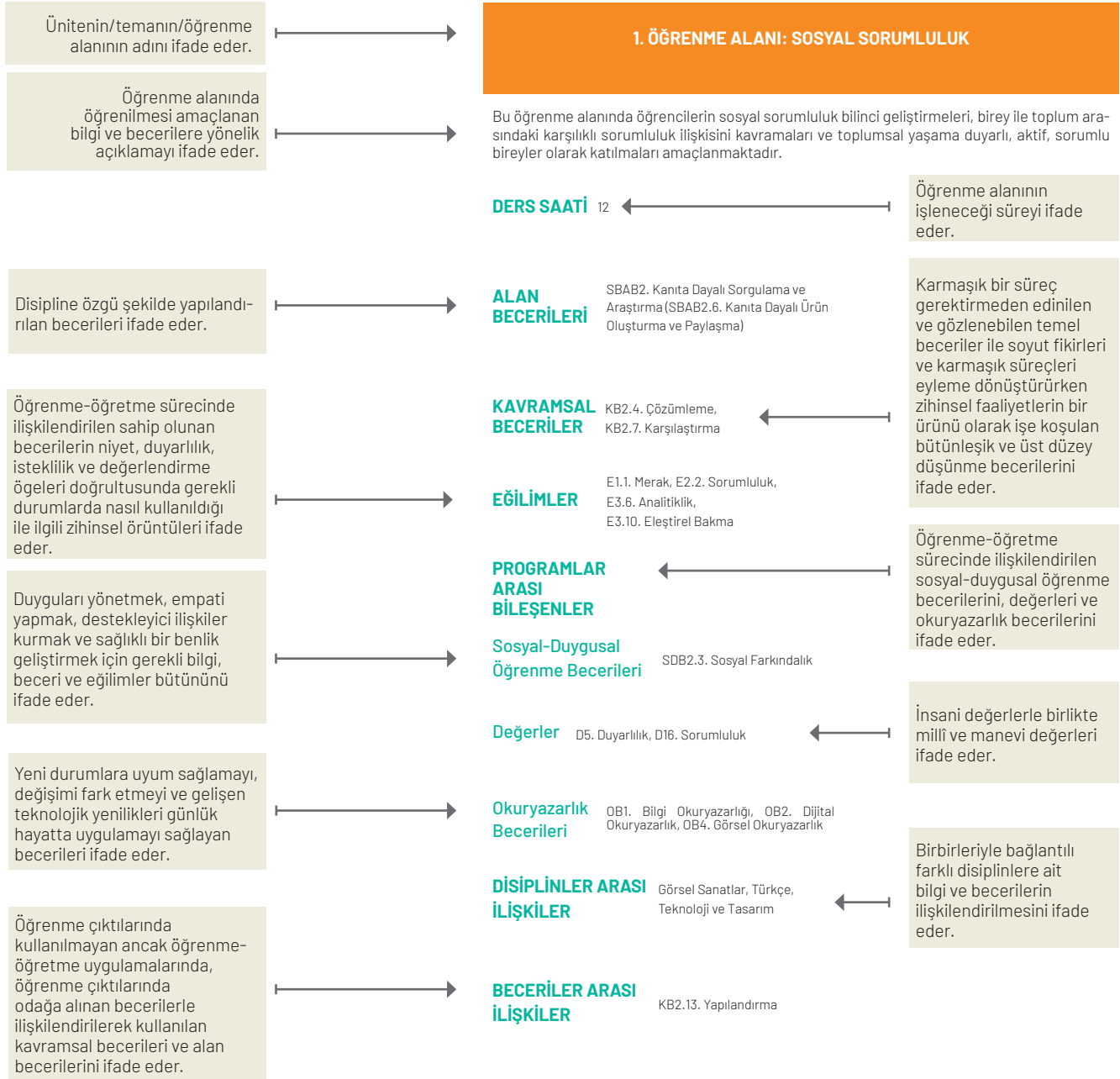
ÖĞRENME ALANI	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Sosyal Sorumluluk	3	13	18
2. Toplumsal Değerler ve Ahlak	3	12	17
3. Toplumsal Yardımlaşma	2	11	15
4. Çevre ve Sürdürülebilirlik	2	12	16
5. Toplumsal Sağlık	2	10	14
6. Katılım ve Farkındalık	2	10	14
OKUL TEMELLİ PLANLAMA *	-	4	6
TOPLAM	14	72	100

* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri; yerel çalışmalar, sosyal etkinlikler, proje ve okuma çalışmaları, araştırma ve gözlem gibi çalışmalar için ayrılan süredir. Söz konusu çalışmalar için ayrılan süre, eğitim öğretim yılı başında planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir. Eğitim öğretim yılı başında yapılması kararlaştırılan çalışmalar; okulun, öğrencinin ve çevrenin ihtiyaçları dikkate alınarak yıl içerisinde güncellenebilir.

1.4. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERS KİTABI FORMA SAYILARI VE KİTAP EBADI

DERS KİTABI	FORMA SAYILARI	KİTAP EBADI
OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERS KİTABI I	10-12	19,5 cm X 27,5 cm
OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERS KİTABI II	10-12	19,5 cm X 27,5 cm
OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERS KİTABI III	10-12	19,5 cm X 27,5 cm

1.5. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

2. OKUL TEMELLİ SOSYAL SORUMLULUK ÇALIŞMALARI DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÖĞRENME ALANLARI

2.1. I. DÜZEY

1. ÖĞRENME ALANI: SOSYAL SORUMLULUK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin sosyal sorumluluk bilinci geliştirmeleri, birey ile toplum arasındaki karşılıklı sorumluluk ilişkisini kavramaları ve toplumsal yaşama duyarlı, aktif, sorumlu bireyler olarak katılmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E2.2. Sorumluluk, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler D5. Duyarlılık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Görsel Sanatlar, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.1.1.1. Sosyal sorumluluk ile ilgili kavramları çözümleyebilme

- Sosyal sorumluluk ile ilgili kavramları belirler.
- Belirlenen kavramlar arasındaki ilişkileri belirler.

OTSSÇ.1.1.2. Bireysel ve toplumsal sorumlulukların topluma katkısını karşılaştırabilme

- Bireysel ve toplumsal sorumlulukların topluma katkısını belirler.
- Bireysel ve toplumsal sorumlulukların topluma katkılarının benzerliklerini listeler.
- Bireysel ve toplumsal sorumlulukların topluma katkılarının farklılıklarını listeler.

OTSSÇ.1.1.3. Sosyal sorumluluğun toplum açısından önemine ilişkin ürün oluşturabilme

- Sosyal sorumluluğun toplum açısından önemine ilişkin çıkarımda bulunur.
- Sosyal sorumluluğun toplum açısından önemine ilişkin bir ürün oluşturur.
- Sosyal sorumluluğun toplum açısından önemine ilişkin oluşturulan ürünleri paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sosyal Sorumluluk ile İlgili Kavramlar

Kendime ve Topluma Karşı Sorumluluklarım

Toplum Açısından Sosyal Sorumluluk

Anahtar Kavramlar

çevre bilinci, dayanışma, gönüllülük, güven, sorumluluk, toplumsal farkındalık, yardımlaşma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; kontrol listeleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarları ve performans görevleri kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden ulaştıkları çıkarımlardan hareketle sosyal sorumluluğun toplum açısından önemini yansıtan bir poster, afiş, broşür veya rapor hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük yaşam deneyimlerinden yola çıkarak sorumluluk, gönüllülük, yardımlaşma ve toplumsal farkındalık kavramları hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Öğrencilerin daha önce aile, okul veya çevrede sosyal sorumluluk etkinlikleriyle karşılaşmış olabilecekleri varsayılmaktadır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sosyal sorumluluk sizce ne anlama geliyor?" sorusu yöneltilebilir. Sınıfta öğrencilerden sorumluluk, gönüllülük, yardımlaşma ve toplumsal farkındalık kavramları ile ilgili hazırlanan kavram haritasını doldurmaları istenebilir.

Bireysel ve toplumsal sorumluluklara dair açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilerden dayanışma, güven, çevre bilinci, yardımlaşma kavramları ile ilgili çevrelerinden örnekler vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Günlük yaşamdan görseller kullanılarak sorumluluk, gönüllülük, toplumsal farkındalık vb. kavramlarına ait örnekler gösterilebilir.

"Bireyler sorumluluklarını yerine getirmezse toplumda ne gibi sorunlar yaşanır?" sorusu tartışılabilir.

Öğrenciler; çevre temizliği, yardım kampanyaları, gönüllülük çalışmaları vb. sosyal sorumluluk örneklerini inceleyebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.1.1.1

Öğrencilere bir yardım kampanyasına katılan çocuk, atıklarını geri dönüşüm kutularına atan aile, mahallede yaşlı komşusuna yardım eden öğrenci, okulda sınıf panosunu birlikte hazırlayan öğrenci grubu gibi günlük yaşamdan seçilmiş kısa örnek olaylar sunulur **(E1.1)**. Bu örnekler sunulduktan sonra öğrencilere "Bu örneklerde hangi değer, davranış veya sorumluluklar öne çıkıyor?" sorusu yöneltilir ve duyarlılık değeri vurgulanır **(D5.1)**. Öğrenciler bireysel olarak düşünür ve öğrencilerin cevapları çalışma kâğıdına yazılır. Öğrencilerin paylaşımlarından yola çıkarak sosyal sorumluluk ile ilgili kavramlar (yardımlaşma, gönüllülük, dayanışma ve duyarlılık) belirlenerek tahtaya yazılır **(SDB2.3, OB1)**.

Sınıfta gruplar oluşturulur. Oluşturulan gruplardan kavramlar arasındaki ilişkileri incelemeleri istenir. Gruplar kendi aralarında tartışarak kavramlar arasındaki ilişkileri belirler. Bu ilişkiler gruplar hâlinde oluşturularak kavram ağı üzerinde gösterilir **(E3.6, KB2.13)**. Hazırlanan kavram ağı sınıfta sunulur. Her grup, kavramlar arasındaki ilişkileri hangi gerekçelerle kurduğunu açıklar. Diğer gruplar ise eksik gördükleri ilişkileri tamamlar ve farklı ilişkilendirme önerileri sunar **(E3.10)**. Grupların çalışmaları, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.1.2

Öğrencilere "Sizce bir bireyin görevleri ile toplumun görevleri arasında ne gibi farklar vardır?" sorusu yöneltilir. Öğrenciler; genel ağ, gazete, dergi gibi kaynaklardan alınan görselleri inceleyerek bireysel ve toplumsal sorumlulukları belirler **(OB1, OB2, OB4)**. Türkçe dersinde kazandıkları "görsellerle iletilen anlamı belirleyebilme" becerisinden yararlanırlar.

Öğrencilerden belirledikleri bireysel ve toplumsal sorumlulukların topluma katkılarına yazmaları istenir. Ardından bu katkılar arasındaki benzerlikleri belirlemeleri sağlanır.

Bireysel ve toplumsal sorumlulukların topluma katkılarının farklılıkları belirlenir. Öğrenciler tarafından belirlenen benzerlik ve farklılıklar Venn şemasında gösterilir. Öğretmen, öğrencilerden seçtikleri bir sorumluluğun topluma katkısını açıklayan bir bilgi kartı veya bilgi görseli hazırlamalarını ister **(D16.2, OB1, OB4)**. Ürünler sınıf panosunda sergilenir. Öğrencilerin çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.1.3

Öğrencilere yardımlaşma kampanyaları, çevre temizliği, afet gönüllülüğü, yaşlı bakım hizmetleri gibi sosyal sorumluluk örneklerini içeren pedagojiye uygun kısa video ve görseller sunulur **(E1.1, OB1, OB2, OB4)**. Sunum sonrasında öğrencilere "Bu etkinliklerin toplum için hangi faydaları vardır?" sorusu yöneltilir. Öğrencilerin görüşleri; dayanışma, güven, yardımlaşma, çevre bilinci, toplumsal birlik gibi anahtar kavramlar etrafında tahtaya yazılır. Ardından öğrencilerin verilen örneklerden hareketle sosyal sorumluluk faaliyetlerinin toplum açısından önemine ilişkin çıkarımda bulunmaları sağlanır. Bu süreçte "Sosyal sorumluluk çalışmaları toplumsal yaşamı nasıl etkiler?", "Bu çalışmalar bireyler arasındaki dayanışmayı nasıl güçlendirir?" gibi sorular üzerinden tartışma yürütülür **(E3.10)**. Tartışma sırasında ortaya çıkan çıkarımlar sınıf ortamında paylaşılır ve ortak sonuçlara ulaşırlar.

Öğrencilerden performans görevi olarak ulaştıkları çıkarımlardan yola çıkarak sosyal sorumluluğun toplum açısından önemini yansıtan bir poster, afiş, broşür veya rapor hazırlamaları istenebilir **(OB1, OB4)**.

Öğrencilerin hazırladıkları ürünleri sınıfta sunmaları ve sosyal sorumluluğun toplumsal yaşam üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerini paylaşmaları sağlanır **(E2.2, SDB2.1)**. Bu ürünler, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrencilerden topladıkları kaynaklardan yola çıkarak dijital bir dergi veya e-bülten hazırlamaları istenebilir. Öğrenciler kavramları (sorumluluk, gönüllülük, toplumsal farkındalık) güncel örneklerle ilişkilendiren kısa belgesel/video çekmeleri konusunda teşvik edilebilir.

Öğrenciler bireysel ve toplumsal sorumlulukların katkılarını karşılaştırarak uluslararası örnekler (farklı ülkelerdeki sosyal sorumluluk projeleri) üzerinden de Venn şeması hazırlayabilir. Seçtikleri bir sorumluluk türünü dijital bilgi görseli veya animasyon şeklinde sunmaları sağlanabilir.

Öğrencilerden seçtikleri sosyal sorumluluk konusunu dijital kampanya tasarımı veya sosyal medya bilgilendirme çalışması olarak geliştirmeleri istenebilir. Ayrıca öğrencilerin hazırladıkları afiş/posterleri okul panosu dışına taşıyarak sanal sergi oluşturulabilir veya bunlar okul genel ağ sitesinde paylaşılabilir.

Destekleme

Öğrenciler kavramları (sorumluluk, gönüllülük, toplumsal farkındalık) resim, boyama etkinliği veya kavram kartları ile eşleştirerek öğrenebilir. Öğrencilerin öğretmen rehberliğinde hazırlanan şema veya tabloları doldurmaları sağlanabilir.

Bireysel ve toplumsal sorumlulukların farklarını gösteren hazır görsel materyaller (tablo, kartlar ve kısa metinler) kullanılabilir. Öğrencilerden yalnızca bir sorumluluk türü seçerek bunu resim veya kısa yazı ile ifade etmeleri istenebilir.

Öğrenciler sosyal sorumluluk örneklerini görseller üzerinden değerlendirir. Öğrencilerin ürün olarak çalışma yaprağı, basit broşür veya tek sayfalık bilgi kartı hazırlamaları sağlanabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL DEĞERLER VE AHLAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin değer temelli düşünme, etik ilkelere saygı gösteren, dijital ortamlarda bilinçli hareket eden ve toplumsal uyumu destekleyen sorumlu bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.6. Bilgi Toplama , KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme, KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D8. Mahremiyet

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.1.2.1. Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri hakkında bilgi toplayabilme

- Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri hakkında bilgi toplayabileceği kaynakları belirler.
- Belirlediği kaynaklardan toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri hakkında bilgiler bulur.
- Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri hakkında belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
- Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri hakkında belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

OTSSÇ.1.2.2. Toplumsal değerlerin sınıf ve okul ortamındaki önemini gözleme dayalı tahmin edebilme

- Toplumsal değerlerin sınıf ve okul ortamındaki önemini, yaptığı ön gözlemlerle ilişkilendirir.
- Toplumsal değerlerin sınıf ve okul ortamındaki önemi hakkında çıkarımlar yapar.
- Toplumsal değerlerin sınıf ve okul ortamındaki önemine ilişkin yargıda bulunur.

OTSSÇ.1.2.3. Dijital ortamda toplumsal değerlere aykırı davranışları sorgulayabilme

- Dijital ortamda toplumsal değerlere aykırı davranışları tanımlar.
- Dijital ortamda toplumsal değerlere aykırı davranışlar hakkında sorular sorar.
- Dijital ortamda toplumsal değerlere aykırı davranışlar hakkında bilgi toplar.
- Dijital ortamda toplumsal değerlere aykırı davranışlar hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Dijital ortamda toplumsal değerlere aykırı davranışların doğruluğunu değerlendirildiği bilgiler hakkında çıkarım yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumsal Değerler ve Ahlak İlkeleri
Yakın Çevremde Toplumsal Değerler
Dijital Ortamda Toplumsal Değerler

Anahtar Kavramlar

ahlak ilkeleri, dijital ortam, sosyal medya, toplumsal değerler

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; performans değerlendirme ölçekleri, dereceli puanlama anahtarları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Gruplardan yapmış oldukları çıkarımlardan yararlanarak "Dijital Dünyada Değerlerimizi Korumak İçin Ne Yapmalıyız?" başlıklı bir afiş veya kısa sunu hazırlamaları istenebilir. Grup çalışmaları akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile, okul ve sosyal çevrelerinden edindikleri günlük yaşam deneyimleri aracılığıyla toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine ilişkin temel bilgi ve farkındalık düzeyine sahip oldukları; dijital ortamlarda karşılaşabilecekleri olumlu ve olumsuz davranışlarla ilişkin de temel farkındalık geliştirdikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ile ilgili kelime bulutu hazırlamaları istenebilir.

Okulda arkadaşlarınızla iletişim kurarken en çok hangi davranışlara dikkat ediyorsunuz?", "Birlikte oyun oynarken veya sırada beklerken hangi kurallara uymanız gerekiyor?" gibi açık uçlu sorular yöneltilir.

Öğrencilerin sosyal medya ve dijital ortamlardaki deneyimlerini anlatmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden toplumsal değerler ve ahlak ilkelerimizi yansıtan davranışlara örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilere okulda karşılaşılan günlük durumlar ile toplumsal yaşamda geçerli olan değerler arasında bağlantı kurmaları için sorular yöneltilebilir.

Medya ve dijital ortamlarda karşılaşılan siber zorbalık, hakaret, bilgi kirliliği gibi olumsuz davranışların hangi değerleri ihlal ettiği tartışılabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.1.2.1**

Öğretmen; öğrencilerin seviyesine uygun, toplumsal değerler (dürüstlük, adalet vb.) ve ahlak ilkeleri (doğruluk, adil olma, başkalarının haklarına saygı vb.) ile ilgili pedagojiye uygun kısa video, resim, gazete kupürü, fıkra veya hikâyeler sunar (**E1.1, OB1, OB2, OB4**). Öğrencilerin toplumsal değer ve ahlak ilkeleri ile ilgili bilgi toplarken kullanabilecekleri kaynakları belirlemeleri sağlanır.

Belirlenen kaynaklar üzerinden toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ile ilgili bilgi toplanır. Bu aşamada din kültürü ve ahlak bilgisi dersi kapsamındaki "doğru sözlü olmanın gerekliliği hakkında çıkarım yapabilme" öğrenme çıktısı ile ilişkilendirilir. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında bilişim teknolojilerini kullanma becerilerine uygun, güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir.

Öğrencilerden toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ile ilgili ulaşılan bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırarak doğrulamaları istenir (**E3.10**).

Öğrencilerden doğruladıkları bilgilerden yola çıkarak çevrelerinde gözlemledikleri bir olayı hikâyeleştirerek yazmaları istenebilir. Öğrencilerin çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.2.2

Öğrencilerden teneffüs sırasındaki etkileşimlerini, sınıf kurallarına uyumlarını ve okulun ortak kullanım alanlarındaki davranışlarını toplumsal değerler çerçevesinde gözlemlemeleri ve bu gözlemlerini not etmeleri istenir. Bu süreçte öğrencilerin başkasını rahatsız edebilecek davranışlardan kaçınmaları, hak ve özgürlüklerini kullanırken diğer insanların kişisel sınırlarını gözetmeleri ve sosyal ilişkilerde saygılı bir tutum sergilemeleri desteklenir (**D8.4**). Gözlem verilerinden yola çıkarak öğrencilerin bu ortamlarda saygı, empati, iş birliği gibi toplumsal değerlerden hangilerinin etkili olduğunu belirlemeleri sağlanır (**SDB2.3, OB1**).

Öğrenciler gözlemledikleri durumları bu değerlerle ilişkilendirerek yazılı biçimde ifade eder. Yapılan ilişkilendirme sonucunda toplumsal değerlerin okul yaşamına etkileri üzerine çıkarımlar yapılır (**E3.5, KB2.10**).

Bu çıkarımlar doğrultusunda öğrenciler, bu değerlerin okul ortamında bulunmaması durumunda ortaya çıkabilecek olası sorunlara ilişkin yargılarda bulunurlar (**E3.10**). Öğrencilerden "Değerlerimiz Olmasaydı Okulumuzda Neler Olurdu?" konulu bir deneme yazmaları veya görsel oluşturmaları istenebilir (**OB1, OB4**). Öğrencilerin çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.2.3

Öğrencilerden sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları gibi dijital ortamda karşılaşabilecekleri toplumsal değerlere aykırı siber zorbalık, kişisel verilerin izinsiz paylaşımı, bilgi kirliliği gibi durumların geçtiği kısa örnek olaylar veya gerçek yaşamdan olay örnekleri sunulur. Öğrencilerden sunulan örneklerden yola çıkarak siber zorbalık, kişisel verilerin izinsiz paylaşımı, bilgi kirliliği gibi dijital ortamlarda karşılaşılabilecek olumsuz durum ve davranışları tanımlamaları istenir. Duyarlılık değeri kapsamında kendisine yapılmasını istemediği davranış başkalarına yapmaması gerektiği vurgulanır (**D5.1, OB2**).

Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup, sunulan olayla ilgili "Mağdur ne hissetmiş olabilir?", "Hangi değerimiz ihlal edilmiş olabilir?" gibi kendi araştırma sorularını hazırlar (**SDB3.3**).

Gruplar, öğretmen rehberliğinde belirlenen güvenli dijital kaynaklar üzerinden bu davranışların sonuçlarına dair bilgi toplar (**OB1, OB2**). Toplanan bilgilerin güncelliği ve kaynağın güvenilirliği sınıfça tartışılarak öğrencilerin bilgilerin doğruluğunu değerlendirmeleri sağlanır. Bu süreçte öğrencilerin kişisel bilgilerin gizliliğini korumaya özen göstermeleri ve bunu dijital ortamlardaki davranışlarına yansıtmaları sağlanır (**D8.2**). Bu aşamada bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin "dijital güvenlik önlemleri alma" becerisinden yararlanır. Gruplardan doğruluğunu değerlendirdikleri bilgiler ışığında dijital ortamlarda toplumsal değerlere aykırı davranışların nedenlerini ve sonuçlarını analiz etmeleri; bu durumlara karşı alınabilecek bireysel önlemlere yönelik öneriler geliştirmeleri istenir. Performans görevi kapsamında öğrencilerden geliştirdikleri önerilerden yararlanarak "Dijital Dünyada Değerlerimizi Korumak İçin Ne Yapmalıyız?" başlıklı bir afiş veya kısa sunu hazırlamaları istenebilir (**SDB1.2**). Grup çalışmaları, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Farklı kültürlerden toplumsal değer örneklerini araştırıp karşılaştırmaları ve uluslararası bir değerler tablosu oluşturmaları sağlanabilir. Öğrencilerden okul yaşamında gözlemledikleri değerleri dijital veri analizi (anket veya grafiklerle) ile sunmaları istenebilir. "Dijital Dünyada Değerlerimizi Korumak" konulu e-broşür veya çevrim içi sergi hazırlamaları sağlanabilir.

Destekleme

Öğretmen tarafından verilen hazır senaryoları tamamlamaları veya yeniden yazmaları istenebilir. Öğrencilerden yalnızca tek bir değer (saygı, yardımlaşma vb.) seçerek onun yokluğunda ortaya çıkabilecek sorunu basit çizim veya kısa notlarla ifade etmeleri istenebilir. Dijital ortamlardaki olumsuz davranışlar basit örneklerle (resim, kısa hikâye vb.) somutlaştırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL YARDIMLAŞMA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin toplumsal dayanışma kültürünü tarihsel süreklilik içinde anlayan, kurumların toplumsal işlevini fark eden ve yardımlaşma bilincine sahip duyarlı bireyler olarak yetiştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

SBAB3. Tarihsel Empati (SBAB3.1. Tarihsel Bağlamsallaştırma)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.4. Güven, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık

Değerler

D9. Merhamet, D19. Vatanseverlik, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB5. Kültür Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.1.3.1. Yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları hakkında bilgi toplayabilme

- Yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları hakkında bilgi toplayacağı kaynakları belirler.
- Yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları hakkındaki bilgileri belirlediği kaynaklardan bulur.
- Yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları hakkındaki belirlediği kaynaklardan bulduğu bilgileri doğrular.
- Yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları hakkındaki doğruladığı bilgileri kaydeder.

OTSSÇ.1.3.2.Tarihimizdeki yardımlaşma örneklerine tarihsel bağlam oluşturabilme

- Tarihimizdeki yardımlaşma örneklerini kaynaklara dayalı analiz eder.
- Tarihimizdeki yardımlaşma örneklerinin uygulanan dönem koşullarını fark eder.
- Tarihimizdeki yardımlaşma örneklerini günümüz koşullarıyla karşılaştırır.
- Tarihimizdeki yardımlaşma örneklerini ait oldukları dönemin koşulları içerisinde açıklar.

OTSSÇ.1.3.3. STK ve kamu kurumlarının yardımlaşmadaki rollerini yorumlayabilme

- STK ve kamu kurumlarının yardımlaşmadaki rollerini inceler.
- STK ve kamu kurumlarının yardımlaşmadaki rollerini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- STK ve kamu kurumlarının yardımlaşmadaki rollerini nesnel, doğru ve anlamı de-ğiştirmeden yeniden ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yardımlaşma, Dayanışma ve Diğerkâmlık

Geçmişten Günümüze Yardımlaşma

Sivil Toplum Kuruluşları ve Kamu Kurumlarının Yardımlaşmadaki Roller

Anahtar Kavramlar

Ahi teşkilatı, diğerkâmlık (özgecilik), kamu kurumları, sadaka taşları, sivil toplum kuruluşları (STK), vakıf

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; kontrol listeleri, grup ve akran değerlendirme formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramlarını yansıtan örnek olay kurgulayıp canlandırmaları istenebilir. Öğrenci performansları, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin aile, okul ve çevrede yardımlaşma ve dayanışma davranışlarını deneyimledikleri; geçmişten günümüze toplum hayatında yardımlaşma ve dayanışmanın önemine dair temel bir farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Tahtaya "yardımlaşma, dayanışma, diğerkâmlık" kavramları yazılır. Öğrencilerden bu kavramların kendilerinde çağrıştırdığı kelime ve ifadeleri söylemeleri istenir.

"Günümüzde yardım denince aklınıza neler geliyor?" sorusu yöneltilebilir.

Öğrencilere "Dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşlarının kurulma amaçları nelerdir?", "İnsanlar bu kuruluşlara neden üye olmaktadır?" soruları yöneltilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden geçmişten bugüne yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık örnekleri vermeleri istenebilir.

Tarihimizdeki yardımlaşma uygulamalarının amacı, yararlanıcıları ve öne çıkan değerleri üzerine tartışılır. Ardından öğrencilerden günümüzdeki yardımlaşma uygulamalarına örnekler vermeleri istenebilir.

İnsanların bayram, düşün ve asker uğurlamasında nasıl yardımlaştığına dair örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.1.3.1**

Öğrencilerin yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları ile ilgili bilgi toplama da kullanabileceği kaynakları belirlemeleri sağlanır. Bu süreçte ders kitabı, sözlükler, güvenilir genel ağ siteleri, akademik yayınlar, ansiklopediler, sivil toplum kuruluşlarının çalışmaları, haber metinleri gibi farklı kaynak türleri üzerinde durulur. Bu kaynaklardan hangilerinin konuyla ilgili bilgi toplama için uygun olduğu sınıfça tartışılır.

Belirlenen kaynaklardan yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramları ile ilgili bilgi toplanır (**OB1, E3.4, E3.6**). Öğrenciler topladıkları bilgileri "Tanım, Özellikler, Toplumsal Önemi ve Örnek Durumlar" başlıkları altında Frayer modelini kullanarak düzenler.

Öğrencilerden yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık ile ilgili ulaşılan bilgileri karşılaştırarak doğrulamaları istenebilir (**E3.10, SDB2.3**).

Yapılan karşılaştırma sonrası doğru-yanlış tablosu oluşturulması istenerek doğrulanan bilgiler kayıt altına alınır (**E3.4**). Öğrencilerden performans görevi olarak yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramlarını yansıtan örnek bir olay kurgulaması ve canlandırması istenebilir. Yapılan kurgu ve canlandırmalarda merhamet değeri vurgulanarak insanı ve doğayı sevmenin önemine de yer verilebilir. Bu aşamada millî kimliğini tanıması vurgulanarak vatanseverlik değerinin önemine değinilir (**E2.1, SDB2.2, D9.3, D20.2**). Öğrenci performansları, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.3.2

Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplara yardımlaşma ile ilgili farklı tarihsel belge veya öyküler verilir (Ahi teşkilatında dayanışma, vakıf kurumlarının işleyişi, sadaka taşları uygulaması vb.) (**OB1, OB5**). Bu örneklerde o dönemin koşulları detaylı bir şekilde yer alır. Sosyal bilgiler dersinin "Osmanlı Kültür ve Medeniyeti" öğrenme çıktısı ile ilişkilendirilir. Her grup kendine verilen örnekten hareketle "Uygulamanın amacı nedir, kimler bu uygulamalardan yararlanmıştır, hangi değerler öne çıkmıştır?" gibi soruların cevaplarını araştırarak tarihimizdeki yardımlaşma örneklerini analiz eder. Bu aşamada vatanseverlik değeri üzerinde durulur ve ülkesinin tarihini araştırıp öğrenmeye istekli olması sağlanır (**E3.4, E3.6, D19.2**). Öğrenciler ulaştıkları sonuçlara dayanarak bir sunu dosyası oluşturur.

Gruplardan analiz ettikleri örnekteki yardımlaşmanın uygulandığı dönemin koşullarını maddeler hâlinde yazmaları istenir. Böylece o dönemin koşullarını fark etmeleri sağlanır. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**E2.4, E3.6, SDB2.3**).

Gruplara günümüzdeki yardımlaşma faaliyetlerinden örnekler verilir. Daha önce analiz ettikleri örnekteki koşullar ile yeni verilen örnekteki koşulları karşılaştırmaları istenir. Bunun için karşılaştırma tablosu kullanılabilir (**E3.10, KB2.7**).

Gruplardan kendilerine verilen yardımlaşma örneğinden yola çıkarak dönemin koşullarına uygun bir poster veya sunum hazırlamaları istenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte poster çalışması için görsel sanatlar dersinin "konuyu sanatsal ürüne dönüştürme", sunum çalışması için ise Türkçe dersinin "çoklu ortam öğeleriyle içerik oluşturma" becerilerinden yararlanılır (**E3.3, SDB2.2**).

Çalışmada uygulamanın nasıl yapıldığına, dönemin koşullarına, günümüzdeki benzerlerine ve hangi değerler doğrultusunda yardımlaşma yapıldığına yer verilir. Öğrenci çalışmaları, akran değerlendirme veya kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.3.3

"Bir şehirde meydana gelen sel felaketinden sonra AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı), belediye, Kızılay ve yerel bir dernek yardım çalışmalarına başlamıştır." örneğinde olduğu gibi öğrencilere kısa bir örnek olay sunulur. "Hangi kurum ne yaptı?", "Görev dağılımı nasıl gerçekleşti?", "Yardımlaşma sürecinde kim hangi sorumluluğu üstlendi?" gibi soruların cevapları netleşmelidir. Öğrenciler balık kılçığı tekniği ile STK ve kamu kurumlarının yardımlaşmadaki rollerini inceler (OB1).

Sınıfta dört grup oluşturulur. Her grup bir kurumu temsil eder. Gruplardan temsil ettikleri kurumun görevlerini canlandırmaları ve basın toplantısı simülasyonu yapmaları istenir (E2.2, SDB2.2). "Bizim kurumumuzun yardımlaşmadaki temel rolü şudur:..." şeklinde açıklama metni oluşturarak bağlamdan kopmadan dönüştürme yapmaları sağlanır. Yardımseverlik değeri kapsamında yapılan iyiliklerin sürdürülebilir olmasının önemi vurgulanır (OB4, E3.3, D20.3, SDB2.2). Bu aşamada diğer grupların soruları da cevaplanır. Son olarak gruplardan STK ve kamu kurumlarının yardımlaşmadaki rollerini nesnel ve doğru biçimde beş altı cümleyle yeniden ifade etmelerini sağlayacak bir afiş hazırlamaları istenebilir. Grupların çalışmaları, akran değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden yardımlaşma, dayanışma ve diğerkâmlık kavramlarının toplumdaki yansımalarını gösteren röportaj yapıp sunmaları istenebilir. Osmanlı'daki yardımlaşma örneklerini günümüz uygulamalarıyla karşılaştıran bilgi görseli veya dijital içerik hazırlamaları istenebilir. Seçtikleri bir alanda yardım kampanyası tasarımı geliştirerek topluma katkıda bulunacak öneriler sunmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden yardımlaşmayı yansıtan hazır senaryolar üzerinde rol canlandırma etkinlikleri yapmaları istenebilir. Zimem defteri veya sadaka taşı ile ilgili araştırma yapmaları istenebilir. STK ve kamu kurumlarının yardımlaşma rollerini resim çizerek veya bir metin oluşturarak ifade etmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÖĞRENME ALANI: ÇEVRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin çevreye duyarlı, sürdürülebilir yaşam bilincine sahip, çözüm odaklı ve aktif sorumluluk üstlenen bireyler olmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.4. Müzakere Etme), SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER

E2.3. Girişkenlik, E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fen Bilimleri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.5. Sınıflandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.1.4.1. Yaşadığı yerdeki çevre sorunlarına yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

- Yaşadığı yerdeki çevre sorunlarını fark eder.
- Yaşadığı yerdeki çevre sorunlarının nedenlerine yönelik farklı bakış açılarını karşılaştırır.
- Yaşadığı yerdeki çevre sorunlarına yönelik çözüm arar.
- Yaşadığı yerdeki çevre sorunlarına yönelik farklı görüş ve düşünceleri dikkate alarak kendi düşüncelerini düzenler.
- Yaşadığı yerdeki çevre sorunlarına yönelik çözüm yollarını günlük hayatına yansıtır.

OTSSÇ.1.4.2. Geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir uygulamaları özetleyebilme

- Geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir uygulamaları çözümler.
- Geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir uygulamaları sınıflandırır.
- Geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir uygulamaları yorumlar.

OTSSÇ.1.4.3. Geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin katkılarına ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

- Geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin katkılarına ilişkin kanıtlara dayanarak çıkarım yapar.
- Geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin katkılarına ilişkin kanıtlardaki bilgilerden hareketle görüşünü yansıtan ürün oluşturur.
- Geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin katkılarına ilişkin görüşlerine dayalı olarak oluşturduğu ürünü paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yaşadığım Yerdeki Çevre Sorunları

Tasarruf ve Sürdürülebilirlik

Çevre İçin Proje Üretiyorum

Anahtar Kavramlar

belediye, bilinç, çevre sorunları, enerji tasarrufu, geri dönüşüm, halk, sıfır atık

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; sınıflama tabloları, bütüncül dereceli puanlama anahtarları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden geri dönüşüm ve sıfır atık projeleri hakkında edindikleri bilgilerden ve çıkarımlardan hareketle atık malzemeleri kullandıkları bir ürün oluşturmaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük yaşamdan çevre sorunlarına (çöp, su kirliliği, enerji israfı, plastik kullanımı vb.) dair farkındalığa sahip oldukları; geri dönüşüm, enerji tasarrufu ve sıfır atık konularında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin çözüm önerisi geliştirme ve dijital araçlarla ürün oluşturma konusunda deneyim kazanmaya açık oldukları varsayılmaktadır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden verilen bilgi kartlarındaki örnek olayların hangi çevre sorunları ile ilgili olduğunu yazmaları istenebilir.

Geri dönüşüm, enerji tasarrufu, sıfır atık gibi uygulamaları açıklamaları ve örneklendirmeleri istenebilir.

Öğrencilere plastik şişe, kâğıt, elektronik cihaz gibi atıkları nasıl değerlendirdiklerine ilişkin açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin yaşadıkları yerleşim yerindeki çevre sorunları ile ilgili örnekler vermeleri istenebilir.

Yaşadığı yerdeki tasarruf, geri dönüşüm veya sıfır atık ile ilgili projelere örnekler vermeleri istenebilir.

Geri dönüşüm ve sıfır atık projeleri sonucu oluşturulan nesnelere örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.1.4.1**

Öğrencilere "Yaşadığınız yerde sizi rahatsız eden çevre sorunları neler?" sorusu yöneltilir. Cevap olarak verilen sorunlar tahtaya yazılarak çevre sorunlarını fark etmeleri sağlanır **(E3.2, OB1)**.

Küçük gruplar oluşturulur ve her grup bir çevre sorunu seçer (hava kirliliği, su kirliliği, gürültü, atık sorunu, doğal alanların tahribi gibi). Grup olarak seçilen çevre sorunun nedenlerini belirlemeleri istenir. Gruplar "Ben olsaydım..." tekniğini kullanarak belediye, halk, sivil toplum kuruluşları (STK), iş sahipleri gibi farklı kesimlerin o çevre sorununa nasıl yaklaştığını ifade ederler. Daha sonra grupların yansıttıkları bakış açılarını karşılaştırmaları istenir **(E2.3, E3.3, SDB3.1)**.

Gruplardan problem çözme tekniğini kullanarak çözüm önerileri geliştirmeleri istenir. Bir grubun oluşturduğu çözüm öneri kartı grup sözcüsü tarafından diğer gruplarla paylaşılır ve gruplara farklı bir önerileri olup olmadığı sorulur. Alınan yeni öneriler ile grup üyeleri tekrar değerlendirme yapar ve düşüncelerini yeniden düzenler.

Öğrenciler bireysel olarak "Ben Bu Hafta Çevre İçin Ne Yapacağım?" başlıklı bir eylem planı hazırlar (muslukları açık bırakmamak, plastik kullanımını azaltmak, aileyle geri dönüşüm uygulamalarına dikkat etmek, yere çöp atmamak vb.) **(E3.3, OB1)**. Bir hafta sonra öğrencilerden planlarını uygulama sürecine ilişkin deneyimlerini sınıfla paylaşmaları istenir **(SDB3.1)**. Hazırlanan çalışmalar, öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.4.2

Sınıfa boş bir plastik şişe, kullanılmış bir kâğıt ve eski bir ampul getirilir. Öğrencilere "Bu atıklar doğaya atılırsa ne olur, bu nesneler diğer çöplerle karıştırılmadan toplanıp yeniden kullanılabilir hâle getirilebilir mi, insanlar bu durumlardan nasıl etkilenir?" soruları yöneltilir. Öğrencilere geri dönüşüm ve enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir uygulamalara ilişkin varsayım cümleleri sunulur. Öğrencilerin bu cümlelerden yola çıkarak görüş oluşturmaları ve görüşlerini gerekçeleriyle paylaşmaları sağlanır **(E2.3, OB1, OB8)**.

Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplardan geri dönüşüm uygulamaları, enerji tasarrufu yöntemleri ve çevre dostu tüketim alışkanlıkları hakkında araştırma yapmaları istenir. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir **(OB1, OB2)**. Gruplardan araştırmalarına dayalı olarak "Uygulama Türü, Uygulamanın Kullanıldığı Alanlar, Uygulamanın Yararları, Bireysel Katkı Yolları" başlıklarını içeren sınıflama tablosu hazırlamaları istenir **(E3.6, OB4, KB2.5)**.

Gruplar oluşturdukları sınıflama tablolarını poster hâline getirip sunumunu yapar **(E3.3, SDB3.1, OB4)**. Sunum sırasında diğer gruplardan geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi sürdürülebilir uygulamalar ile ilgili olumlu veya olumsuz durumları, beğenilen veya geliştirilmesi gereken yönleri belirlemeleri istenerek yorumlamaları sağlanır. Duyarlılık değeri kapsamında çevreye ve canlılara verilen değere de vurgu yapılır **(E3.10, SDB3.3, D5.2)**. Grupların ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.4.3

Öğrencilere geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin anlatıldığı pedagojiye uygun kısa videolar izletilir. Öğrenciler videoyu izlerken anahtar kavramları not eder ve özet çıkarır. Öğrencilerin bu veriler üzerinden sorular sormaları istenir. Geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin katkılarına ilişkin düşünceleri ve çıkarım yapmaları sağlanır. Bu aşamada fen bilimleri dersi kapsamındaki "kaynakların etkili kullanımında geri dönüşümün önemi- ne yönelik bilimsel çıkarımda bulunabilme" öğrenme çıktısı ile ilişkilendirilir. İsraftan kaçınmanın önemine değinilerek tasarruf değerinin önemi vurgulanır (**E3.10, D17.2, OB1**).

Öğrenciler yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan geri dönüşüm ve sıfır atık projelerinin katkıları ile ilgili araştırma yapar. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**E2.3, OB1, OB2, OB4**). Performans görevi olarak ulaştığı bilgilerden ve çıkarımlardan hareketle atık malzemeleri kullandıkları bir ürün oluşturmaları istenebilir (**E3.3, SDB3.1, SDB3.3**).

Öğrenciler ürünlerini sınıf ortamında veya okulun ortak kullanım alanında sergiler. Seçilen ürünler okul web sitesinde yayınlanabilir. Uygulama sonrası öğrencilerle "Bu ürün toplumda neyi değiştirebilir? Sıfır atık uygulamaları bireyde nasıl bir bilinç oluşturur? Küçük adımlar büyük farklar yaratabilir mi?" gibi soruların cevapları üzerine tartışma yapılabilir (**E3.10, SDB3.3**). Öğrencilerin ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Çevre sorunlarıyla ilgili çözüm önerilerini dijital proje raporu, belgesel veya kısa film şeklinde sunabilir.

Geri dönüşüm ve enerji tasarrufu üzerine mobil uygulama tasarımı, deneysel mini proje veya dijital bilgi görseli geliştirebilir.

"Küçük adımlar, büyük farklar oluşturabilir mi?" sorusunu temel alarak dijital panel veya genel ağ üzerinden yayınlanan ses programı kaydı yapabilir.

Destekleme

Çevre sorunlarına yönelik basit canlandırma etkinlikleri uygulayabilir.

Geri dönüşüm ve enerji tasarrufu yöntemlerini resim boyama etkinlikleri ile somutlaştırabilir.

Geri dönüşüm ve enerji tasarrufuna yönelik doğru-yanlış kartları ile oyun hazırlayabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL SAĞLIK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde sağlık sorumluluğu bilinci taşıyan, bilinçli kararlar alabilen ve zararlı alışkanlıklardan uzak durma konusunda donanımlı bireyler olmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

10

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER

E3.4. Gerçeği Arama, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim

Değerler

D13. Sağlıklı Yaşam

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.5. Sınıflandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.1.5.1. Toplumsal sağlık sorunlarının nedenleri hakkında bilgi toplayabilme

- Toplumsal sağlık sorunlarının nedenlerini araştıracağı kaynakları belirler.
- Toplumsal sağlık sorunlarının nedenlerini belirlediği kaynaklardan bulur.
- Toplumsal sağlık sorunlarının nedenleri ile ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri doğrular.
- Toplumsal sağlık sorunlarının nedenleri ile ilgili belirlediği kaynaklardan edindiği bilgileri kaydeder.

OTSSÇ.1.5.2. Bağımlılık türlerini ve uzak durma yollarını özetleyebilme

- Bağımlılık türlerini ve uzak durma yollarını çözümler.
- Bağımlılık türlerini ve uzak durma yollarını sınıflandırır.
- Bağımlılık türlerini ve uzak durma yollarını yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumsal Sağlık Sorunları
Bağımlılıklarla Mücadele

Anahtar Kavramlar

bağımlılık, toplumsal sağlık

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; sınıflama tabloları, akran değerlendirme ölçekleri ve bütüncül dereceli puanlama anahtarları ile değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden bağımlılık türlerinin toplum sağlığı üzerindeki etkilerini ve bunların sonuçlarını örneklendirdikleri bir hikâye yazmaları istenebilir. Öğrenci çalışmaları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük yaşamlarında sağlıkla ilgili temel bilgileri (sağlıklı yaşam alışkanlıkları, hijyen, dengeli beslenme vb.) gözlemledikleri, bağımlılık kavramını duydukları, bağımlılık türleriyle (teknoloji, alışveriş vb.) çevrelerinde karşılaştıkları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden çevrelerinde gözlemledikleri sağlık sorunlarına örnek vermeleri istenebilir.

Öğrencilere “Sizce insanlar nelere bağımlı olabilir?” sorusu yöneltilebilir ve cevaplar tahaya yazılabilir.

Köprü Kurma

T.C. Sağlık Bakanlığı, belediyeler ve STK'lerin yürüttüğü toplum sağlığı projeleri inceleyerek toplum sağlığı kavramı üzerine sorular sorulabilir.

Öğrencilerden bağımlılığın birey ve topluma verdiği zararları ele alan örnek gazete haberlerini incelemeleri istenir. Ardından öğrencilere “Bağımlılık bir tercih midir, ihtiyaç mıdır?” sorusu yöneltilerek öğrencilerin görüşlerini gerekçeleriyle açıklamaları sağlanır.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.1.5.1

Öğrenciler üçer kişilik gruplar oluşturur. Gruplara toplumsal sağlık sorunlarının nedenlerini araştırarak yazılı, görsel veya dijital kaynak seçenekleri sunulur. Gruplardan araştırma yapacakları kaynakları belirlemeleri istenir.

Belirlenen yazılı, görsel veya dijital kaynaklar grup üyeleri arasında paylaşılır. Toplumsal sağlık sorunlarının nedenlerini araştırmaları ve bilgi toplamaları istenir. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**E3.4, E3.10, OB1, OB2, OB4**).

Grup içindeki öğrenciler toplumsal sağlık sorunlarının nedenleri ile ilgili ulaştıkları bilgileri birbirleri ile değiştirir (**SDB2.1**). Öğrenciler diğer grup üyesi öğrencinin ulaştığı olduğu bilgileri güvenilir kaynaklardan doğrular (**E3.10, SDB1.2, OB1, OB2**).

Yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan doğrulanmış olan bilgiler birleştirilir ve bir rapor hâline getirilerek kaydedilir. Öğrenci çalışmaları, akran değerlendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.5.2

Öğrencilere "Bağımlılık denince aklınıza neler geliyor, neleri örnek verebilirsiniz?" sorusu yöneltilir. Düşüncelerini ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). Sonrasında "İnsan nasıl bağımlı hâle gelir?", "Bağımlılıktan kendimizi korumak için neler yapabiliriz?", "Hayır diyebilme becerisinin bağımlılıkla mücadeleye etkisi nedir?" soruları ile bir tartışma başlatılır (**E3.10, SDB1.2**). Öğrencilere bağımlılık türlerini ve bağımlılıktan uzak durma yollarını anlatan pedagojiye uygun kısa bir video izletilir. Sağlıklı yaşam değerinin önemi vurgulanır (**D13.3, OB2, OB4**). Bağımlılık türleri ve uzak durma yollarını listelemeleri istenerek çözümleme yapmaları sağlanır (**E3.4**).

Öğrenciler üç gruba ayrılır. Her grup teknoloji, tütün, oyun, kumar, alışveriş ve yeme bağımlılıklarını verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan inceler. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**OB1, OB2, OB4**). Ulaşılan bilgilerden hareketle her grup, bağımlılık türlerini ve bu bağımlılıklardan uzak durma yollarını içeren bir sınıflandırma tablosu hazırlar. Sınıflandırma tablosunda bağımlılıkların belirtileri ve risklerine de yer verilir (**E3.6, KB2.5**).

Her grup tablosunu sınıfla paylaşır, diğer gruplar paylaşımları değerlendirir ve eksik veya eklenmesi gereken noktaları yorumlar (**E3.10**). Ortak sonuçlar tahtaya yazılır. Performans görevi olarak öğrenciler bağımlılık türlerinin toplum sağlığı üzerindeki etkilerini ve bunların sonuçlarını örneklendirdikleri bir hikâyeye yazmaları istenebilir. Performans görevi sürecinde Türkçe dersinin "yaratıcı yazı yazabilme" öğrenme çıktısı ile ilişkilendirilir. Öğrenci çalışmaları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden toplumsal sağlık sorunlarının nedenleri ile ilgili karşılaştırmalı bir grafik, bilgi görseli veya dijital rapor hazırlamaları istenebilir. Gruplar, bağımlılıkların toplumsal sonuçlarını analiz ederek senaryo veya kısa tiyatro gösterimi yapabilir.

Destekleme

Toplumsal sağlık sorunları; hazır görseller, kısa haber kupürleri, resimli kartlarla incelenebilir. Çalışma yaprağı veya tablo doldurma etkinliği yapılabilir. Bağımlılık türleri resimlerle tanıtılabilir, öğrencilerden her bağımlılık türü için örnekler yazmaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. ÖĞRENME ALANI: KATILIM VE FARKINDALIK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin eleştirel düşünebilen, toplumsal sorumluluk bilinci taşıyan, çözüm odaklı ve yaşadığı çevrenin gelişimine katkıda bulunmaya istekli aktif bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

10

ALAN BECERİLERİ

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.10. Çıkarım Yapma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

-

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.1.6.1. Yakın çevresindeki toplumsal sorunlar hakkında çıkarım yapabilme

- Yakın çevresindeki toplumsal sorunlar hakkında varsayımda bulunur.
- Yakın çevresindeki toplumsal sorunları listeler.
- Yakın çevresindeki toplumsal sorunları karşılaştırır.
- Yakın çevresindeki toplumsal sorunların etkileri hakkında tahminlerde bulunur.
- Yakın çevresindeki toplumsal sorunların etkilerini değerlendirir.

OTSSÇ.1.6.2. Yakın çevresindeki toplumsal sorunların çözümüne yönelik okul temelli farkındalık fikri üretebilme

- Yakın çevresindeki toplumsal sorunların çözülebilmesinin önemini fark eder.
- Yakın çevresindeki toplumsal sorunların çözümüne yönelik benzer deneyimleri inceler.
- Yakın çevresindeki toplumsal sorunların çözümüne yönelik okul temelli farkındalık fikri üretir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yakın Çevremdeki Toplumsal Sorunlar

Yakın Çevremdeki Toplumsal Sorunlara Çözüm Üretiyorum

Anahtar Kavramlar

farkındalık, toplumsal sorun

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; analitik rubrikler, kontrol listeleri ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerin yakın çevrelerinde gözlemledikleri bir toplumsal sorunun neden, sonuç ve çözüm önerilerini içeren bir tablo oluşturmaları istenebilir. Öğrenci çalışmaları, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük yaşamlarında mahalle veya okul çevresinde karşılaştıkları sorunları gözlemledikleri, toplumsal sorunların çözümüne yönelik bireysel sorumluluk ve katılımın önemine dair temel bir farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere toplumsal sorunlarla ilgili kısa haberler veya fotoğraflar gösterilebilir. Ardından "Sizce en önemli toplumsal sorun nedir?" sorusu yöneltilebilir. Öğrencilerden verilen kavram kartlarını (göç, çevre kirliliği, trafik vb.) uygun açıklamalarla eşleştirmeleri istenebilir.

"Yaşadığınız çevrede gözlemlediğiniz ve sizi en çok rahatsız eden sorun nedir?" sorusu yöneltilebilir. Öğrencilerin cevapları listelenebilir.

Köprü Kurma

Geçmişte yaşanmış toplumsal sorunları (göç dalgaları, kuraklık, ekonomik sıkıntılar vb.) haber kupürleri, tarihî belgeler üzerinden inceleyerek bu örnekleri günümüzdeki benzer sorunlarla karşılaştırmaları istenebilir.

Öğrencilerin yakın çevresinde yaşanan toplumsal sorunları yaşantılarından ve gözlemlerinden yola çıkarak ifade etmeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.1.6.1

Öğrencilerden "Mahallenizde veya okul çevresinde sizi rahatsız eden bir sorun varsa bu sorunun nedeni ne olabilir?" sorusuna yanıt istenerek varsayımında bulunmaları sağlanır.

Öğrencilerin ifade etmiş olduğu toplumsal sorunlar tahtaya yazılarak listelenir **(E3.7, SDB3.1, OB1)**.

Öğrencilerden hazırladıkları liste üzerinden çevre temizlik sorunları, trafik yoğunluğu, oyun alanlarının yetersizliği, gıda israfı gibi konuları önem sırasına göre karşılaştırmaları istenir **(E3.10, SDB3.3, KB2.7)**.

Listede yer alan her toplumsal sorun için bir grup oluşturulur. Gruplar seçtiği toplumsal sorunun çözülmemesi hâlinde gelecekte toplumu nasıl etkileyeceğine dair tahminlerini senaryolaştırır **(SDB3.3)**.

Tahminler üzerinden yansıtıcı düşünme tekniği kullanılarak "Bu sorunlar kimin sorumluluğundadır?", "Bu sorunlar bizim yaşam kalitemizi nasıl etkiler?", "Çözüm üretmek neden önemlidir?" gibi sorularla tartışma başlatılır. Tartışma bitiminde öğrencilerden seçtikleri sorunun etkilerini bireysel olarak değerlendirmeleri istenir. Performans görevi olarak yakın çevrelerinde gözlemledikleri bir toplumsal sorunun nedenlerini, sonuçlarını ve çözüm önerilerini içeren bir tablo oluşturmaları istenebilir. Öğrenci çalışmaları, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.1.6.2

"Sizce yaşadığınız mahallede veya okul çevresinde herkesin farkında olması gereken ama yeterince konuşulmayan hangi sorunlar var?" sorusunun tartışılması ile öğrencilerin yakın çevresindeki toplumsal sorunların çözülebilmemesinin önemini fark etmeleri sağlanır **(E1.1, SDB3.1, OB1)**.

Öğrencilere farklı yerlerdeki okul temelli toplumsal sorumluluk uygulamalarını anlatan pedagojiye uygun kısa videolar, haber kupürleri, röportajlar veya proje tanıtım afişleri gösterilerek incelemeleri istenir **(E3.3, SDB3.2, OB2, OB4)**.

Öğrenciden kendi çevresinde tespit ettiği bir sorunun çözümüne yönelik okul temelli farkındalık oluşturacak fikir üretmesi istenir. Çalışmalarda aktif olması vurgulanarak çalışkanlık değerine değinilir **(D3.4)**. Hazırlanan fikirler sınıf önünde paylaşılır. Diğer öğrencilerden sorunun toplum üzerindeki etkisini, fikrin uygulanabilirliğini, etki alanını değerlendiren geri bildirimler vermesi istenir **(E3.10, SDB3.3)**. En uygulanabilir ve özgün fikirler seçilir, okul panosunda sergilenebilir veya okul yönetimine sunulabilir. Öğrencilerin ürünleri, kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrencilerden toplumsal sorunun çözülmemesi hâlinde gelecekte ortaya çıkaracağı etkileri dijital hikâye, kısa film veya animasyon olarak senaryolaştırmaları istenebilir. Çevresindeki sorunları farkındalık oluşturacak şekilde dijital kampanya, broşür, afiş veya kamu spotu olarak tasarlayabilirler.

Destekleme

Yakın çevresindeki toplumsal sorunlar ile ilgili yarım bırakılmış senaryoyu tamamlama etkinliği yapılabilir. Öğrencilerden toplumsal bir sorun belirlemeleri ve bunu çizim, poster veya kısa slogan ile ifade etmeleri sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2.1. II. DÜZEY

1. ÖĞRENME ALANI: SOSYAL SORUMLULUK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin toplumsal duyarlılığı yüksek, sorumluluk bilinci gelişmiş, bireysel katkının toplumsal etkisini kavrayabilen ve etkin vatandaşlık anlayışı geliştiren bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

13

ALAN
BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL
BECERİLER

KB2.3. Özetleme, KB2.9. Genelleme, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLERSosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB3.1. Uyum

Değerler

D8. Mahremiyet, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık
Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER

KB2.5. Sınıflandırma, KB2.6. Bilgi Toplama

**ÖĞRENME ÇIKTILARI VE
SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

OTSSÇ.2.1.1. Eğitim, sağlık ve çevre alanlarındaki sosyal sorumluluk çalışmalarını özetleyebilme

- a) Eğitim, sağlık ve çevre alanlarındaki sosyal sorumluluk çalışmalarını çözümler.
- b) Eğitim, sağlık ve çevre alanlarındaki sosyal sorumluluk çalışmalarını sınıflandırır.
- c) Eğitim, sağlık ve çevre alanlarındaki sosyal sorumluluk çalışmalarını yorumlar.

OTSSÇ.2.1.2. Sorumluluk bilinciyle hareket eden bireylerin ortak özelliklerini genelleme yapabilme

- a) Sorumluluk bilinciyle hareket eden bireylerin ortak özellikleri hakkında bilgi toplar.
- b) Sorumluluk bilinciyle hareket eden bireylerin ortak özelliklerini belirler.
- c) Sorumluluk bilinciyle hareket eden bireylerin farklı özelliklerini belirler.
- ç) Sorumluluk bilinciyle hareket eden bireylerin ortak özellikleri hakkında önermelerde bulunur.

OTSSÇ.2.1.3. Sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisi üzerindeki etkisini yorumlayabilme

- a) Sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisi üzerindeki etkisini inceler.
- b) Sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisi üzerindeki etkisini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- c) Sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisi üzerindeki etkisini ifade eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sosyal Sorumlulukta Temel Alanlar

Sorumlulukta Ortak Noktalar

Sorumlulukla Yaşamak

Anahtar Kavramlar

duyarlılık, katılım, sosyal sorumluluk

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; gözlem formları, öz değerlendirme formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, kontrol listeleri ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Eğitim, sağlık ve çevre alanlarındaki sosyal sorumluluk projelerini araştırıp "Sosyal Sorumluluk Alanları Tablosu" hazırlaması istenebilir. Öğrencilerin hazırladıkları "Sosyal Sorumluluk Alanları Tablosu", bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin çevrelerinde sosyal sorumluluk çalışmalarıyla karşılaştıkları sorumluluk bilinci, gönüllülük ve bireysel katkıların topluma etkisi hakkında temel düzeyde bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden daha önce katıldıkları veya tanık oldukları bir sosyal sorumluluk projesi hakkında haber metni yazmaları istenebilir.

Öğrencilerden kendi yaptıkları sorumluluk örneklerini (evde, okulda, arkadaş ilişkilerinde vb.) kısaca yazmaları ve sınıfta paylaşmaları istenebilir.

Öğrencilere "Aileniz veya okulunuzda sergilediğiniz hangi davranış çevrenizi olumlu etkiledi?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Parklarda gördüğünüz 'Çöplerinizi çöp kutusuna atınız!' yazısı da bir sosyal sorumluluk çağrısıdır. Sizce bu yazının toplumsal etkisi ne olabilir?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Öğrencilerden ailelerindeki bir kişinin sorumluluk bilincini gösteren davranışlarına örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilere okulda daha önce yapılmış bir sosyal sorumluluk etkinliği (kermes, yardım kampanyası, temizlik günü) hatırlatılabilir. Öğrencilerden bu etkinlikte bireylerin katkılarını ve topluma sağladığı faydaları listelemeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.2.1.1**

Öğrencilere çeşitli sosyal sorumluluk projeleri ile ilgili pedagojiye uygun örnek kısa videolar izletilir. Bu sosyal sorumluluk projelerinin hangi alanlarda yapıldığı, kimlerin bu projelere katıldığı, proje sürecinin nasıl ilerlediği gibi soruların cevapları aratılarak öğrencilerden çözümleme yapmaları sağlanır (**E2.2, E3.10, SDB3.1**).

Öğrencilerden gruplar oluşturarak eğitim, sağlık ve çevre alanlarındaki sosyal sorumluluk projeleri hakkında verilen yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan araştırma yapmaları istenir. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**OB1, OB2, OB4**). Performans görevi olarak gruplardan eğitim, sağlık ve çevre alanlarında "Sosyal Sorumluluk Alanları Tablosu" hazırlayarak sınıflandırma yapmaları istenebilir. Tabloda "alan, kurum veya sivil toplum kuruluşu, uygulama örneği, hedef kitle, etkisi" sütunları yer alabilir. Her grup sınıfta sözlü sunum yapabilir (**E2.2**).

Öğrencilerin eğitim, sağlık ve çevre alanındaki sosyal sorumluluk çalışmaları üzerine tartışma yapılarak yorumlamaları sağlanır. Bu noktada insanların topluma karşı görevlerini yerine getirmelerine yönelik özlü sözlerle yer verilerek sorumluluk değeri vurgulanır (**D16.2**). Öğrencilerin hazırladıkları "Sosyal Sorumluluk Alanları Tablosu", bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.1.2

Tahtaya "Yakın çevrenizde bulunan ve sorumluluklarını yerine getiren insanlara örnekler veriniz. Bu insanların hangi davranışları onları örnek vermenize neden olmuştur?" sorusu yazılır. Öğrenciler bireysel olarak düşündükten sonra örneklerini sınıfla paylaşır. Sorumluluk bilinciyle hareket eden bireyleri konu alan gerçek haber, röportaj metinleri, kısa belgesel kesitler veya dijital içerikler incelenir ve bilgi toplanır. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir. Görsel sanatlar dersinin "görsel mesajı okuma becerisi" ile ilişkilendirme yapılır. (**OB1, OB2, OB4, KB2.6**).

Toplanan bilgilerden "bilgi kartları" oluşturulur. Oluşturulan bilgi kartlarından hareketle sorumluluk sahibi insanların ortak özellikleri belirlenir. Aynı şekilde sorumluluk sahibi insanların farklı özellikleri de belirlenir. Öğrenciler bu özellikleri çift yönlü Venn diyagramı veya sınıflama tablosu ile gösterir (**KB2.5**).

Öğrenciler elde ettikleri ortak özelliklerden yola çıkarak "Sorumluluk bilinciyle hareket eden birey..." şeklinde başlayan önermeler yazar (**E3.3**). Bu önermelerden seçilenler sınıf panosuna asılır ve paylaşılır. Öğrencilerin ürünleri öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.1.3

Öğrencilere farklı sosyal sorumluluk projelerine ilişkin (pedagojiye uygun haber metni, afiş, kısa video, broşür vb.) örnekler sunulur (**OB1, OB2**). Bu amaçla "İnceleme Formu" hazırlanır. Formda "Projenin Adı, Alanı, Projeye Katılan Bireylerin Duygu ve Düşüncelerindeki Değişim, Bireyler Arası İlişkilerdeki Etkisi, Toplumda Dayanışma, Güven, Aidiyet, Gönüllülük Duygularına Katkısı" gibi başlıklar yer alır. Öğrenciler bu formu bireysel veya grup hâlinde doldurarak sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisi üzerindeki etkilerini inceler (**E2.2, OB1, OB2**).

Ardından her gruptan inceledikleri sosyal sorumluluk çalışmasının birey-toplum ilişkisine etkilerini bağlamdan kopmadan farklı bir biçime dönüştürmeleri istenir (**SDB2.1**). Örneğin haber metnini kısa bir drama metnine, video içeriğini çizgi öyküye (karikatür/çizgi roman), afişi dijital bir sosyal medya paylaşım taslağına veya broşürü bilgilendirici bir radyo/podcast metnine dönüştürmeleri beklenir (**SDB3.1**). Bu süreçte kişisel bilgilerin gizliliğinin korunmasının önemi ifade edilir (**D8.2**). Böylece öğrenciler, sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisine etkilerini bağlamı bozmadan farklı ifade biçimlerine dönüştürür (**E3.10, SDB3.1, OB4**).

Son aşamada gruplar hazırladıkları drama, çizgi öykü, sosyal medya paylaşım taslağı veya radyo/podcast metnini sınıfta sunar. Sunum sonrasında diğer öğrencilerden sunulan çalışmada birey ve toplum ilişkisine dair hangi etkilerin vurgulandığını sözlü olarak ifade etmeleri istenir (**SDB2.1**). Öğretmen "Bu projede birey-toplum ilişkisi nasıl etkileniyor?", "Bireyin sorumluluk alması toplumda ne tür değişikliklere yol açıyor?" gibi sorularla tartışmayı yönlendirir. Öğrencilerin hem kendi ürünleri hem de arkadaşlarının ürünleri üzerinden sosyal sorumluluk çalışmalarının birey ve toplum ilişkisi üzerindeki etkilerini sözlü ve yazılı olarak ifade etmeleri sağlanır. Öğrencilerin dönüştürdükleri ürünler ve yaptıkları sözlü/yazılı ifade çalışmaları bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Eğitim, sağlık ve çevre alanlarında seçtikleri bir sosyal sorumluluk projesini afiş veya bilgi görseli şeklinde sunabilirler.

Sorumluluk sahibi bireylerin ortak özelliklerini anlatan özlü sözler, resimler, karikatürler veya bilgi görselleri hazırlayarak sınıf panosunda sergileyebilirler.

Sosyal sorumluluk örneklerinden yola çıkarak rol canlandırma (drama) veya kısa tiyatro gösterisi hazırlayabilirler.

Destekleme

Sosyal sorumluluk projelerini hazır görseller veya kısa hikâyeler üzerinden inceleyebilirler.

"Sorumluluk bilinciyle hareket eden birey..." şeklinde başlayan önermeler tek cümlelik basit not kartlarına yazdırılabilir.

"Senin bireysel davranışların çevrende neleri değiştirebilir?" sorusuna yönelik çalışmalarını resim, küçük afiş veya kısa slogan ile ifade etmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL DEĞERLER VE AHLAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin hem yüz yüze hem de dijital ortamlarda toplumsal değerlere uygun hareket eden, bilinçli, duyarlı ve toplumsal bütünleşmeye katkıda bulunan bireyler olmaları amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D8. Mahremiyet

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Görsel Sanatlar, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.2.2.1. Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerinin toplumsal bütünleşmedeki rolünü yorumlayabilme

- Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerinin toplumsal bütünleşmedeki rolünü inceler.
- Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerinin toplumsal bütünleşmedeki rolünü yazılı, görsel ve dijital ürünlere dönüştürür.
- Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerinin toplumsal bütünleşmedeki rolünü kendi cümleleriyle ifade eder.

OTSSÇ.2.2.2. Günlük yaşamda karşılaştığı durumlara değer odaklı fikir üretebilme

- Günlük yaşamda karşılaştığı durumları fark eder.
- Günlük yaşamda karşılaştığı durumlara ilişkin benzer deneyimleri inceler.
- Günlük yaşamda karşılaştığı durumlara ilişkin değer odaklı fikir üretir.

OTSSÇ.2.2.3. Dijital ortamlarda toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine uygun davranış örneklerini yansıtabilme

- Dijital ortamlardaki toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine uygun davranış örneklerini gözden geçirir.
- Dijital ortamlarda uyulması gereken toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine uygun davranış örneklerine ilişkin çıkarım yapar.
- Dijital ortamlarda uyulması gereken toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine uygun davranış örneklerine ilişkin çıkarımları değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Değerler ve Ahlak İlkeleriyle Bütünleşme

Değer Temelli Düşünme

Dijital Ortamda Etik Tutum

Anahtar Kavramlar

dijital ahlak, empati, toplumsal bütünleşme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; gözlem formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Günlük yaşamda karşılaşılan durumlara yönelik "Ben olsaydım..." temalı senaryo yazarak çözüm önerileri geliştirmeleri istenebilir. Öğrenci ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin toplumsal yaşamda birlik, yardımlaşma, saygı, adalet gibi değerlerle karşılaştıkları; günlük yaşamda değer odaklı kararlar verdikleri ve dijital ortamlarda etik kuralların önemine dair temel bir farkındalık taşıdıkları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Konuşma halkası tekniği kullanılarak "Bir toplumda insanlar ahlak ilkelerine uymazsa ne olur?" sorusu tartışılabilir.

Öğrencilerin "Günlük Hayatta Değerli Davranışlar" konulu kısa bir slogan yazmaları istenebilir.

Öğrencilere "Genel ağda gördüğünüz ve sizi rahatsız eden bir paylaşımı hiç şikâyet ettiniz mi?", "Şikâyet ettiyseniz nedenini açıklayınız." gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden toplumsal bütünleşmeye katkıda bulunan davranışlara örnek vermeleri istenebilir.

Tahtaya "adalet, sorumluluk, saygı, sevgi" kelimeleri yazılır. Öğrencilerden bu kelimelerden birini seçip günlük yaşamdan örnek vermeleri istenebilir.

Öğrencilerin dijital ortamda kendilerini mutlu eden veya üzen bir yoruma örnek vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.2.2.1**

Öğrencilere toplumsal yaşamı konu alan pedagojiye uygun kısa videolar, karikatürler veya haber başlıkları sunulur (**OB1, OB4**). Bu içeriklerdeki birlik, yardımlaşma, adalet, saygı gibi değerlerin toplumsal hayatı nasıl etkilediği tartışmaya açılarak incelenmesi sağlanır (**E3.5, SDB2.1, OB1**). Ayrıca dijital platformlardan örnek alınan içeriklerle ahlak ilkelerinin toplumu nasıl birleştirici rol üstlendiği incelenebilir (**OB2**).

Öğrencilere toplumsal değer ve ahlak ilkelerinden örnek kavramlar paylaşılır. Öğrenciler kendilerine verilen kavramın toplum hayatındaki etkilerini yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan araştırır. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**OB1, OB2**). Öğrenciler seçtikleri değer veya ilkenin toplumsal bütünleşmeye nasıl katkıda bulunduğunu anlatan kısa bir hikâye, dijital afiş, poster veya video sunusu hazırlar. Bu aşamada Türkçe dersinin "yaratıcı yazı yazma", bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin "görsel için kurgu oluşturabilme" ve görsel sanatlar dersinin "sanatsal ürün oluşturma" becerilerinden yararlanılabilir (**E3.3, OB4**).

Öğrenciler bu ürünlerde toplumsal değerlerin, ahlak ilkelerinin korunmasının neden önemli olduğu ve bunların kaybolmasının toplumsal bütünleşmede ne gibi sorunlara yol açabileceğine kendi ifadeleriyle yer verirler (**E3.10**). Öğrenci ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.2.2

Tahtaya "Markette önüne geçen birine nasıl davranırsın?", "Sınıf arkadaşını üzgün ve sessiz görsen ne yaparsın?", "Yolda bir çöp kutusunun yanına bırakılmış çöp görürsen ne düşünsün?", "Okul kantininde parasını düşüren biri olduğunda nasıl davranırsın?" gibi öğrencilerin günlük yaşamda karşılaşabileceği problem durumları yazılır (**E3.5, E3.6, SDB3.3, OB4**). Her duruma ilişkin kişisel deneyimlerini düşünmeleri ve yaşadıkları benzer durumları sınıf arkadaşlarıyla paylaşmaları istenerek öğrencilerin günlük yaşamda karşılaştıkları durumları fark etmeleri sağlanır (**E3.3, SDB2.1**).

Öğrencilere pedagojiye uygun çizgi film, kısa video veya çocuk hikâyelerinden kesitler izletilerek günlük yaşamlarında karşılaştıkları benzer durumları incelemeleri sağlanır (**SDB3.1, OB2, OB4, KB2.11**).

Öğrencilere günlük yaşamda karşılaşabilecekleri durum örnekleri verilir ve bir örneği seçmeleri istenir. Performans görevi olarak öğrencilerden "Ben olsaydım..." temasını kullanarak değer odaklı bir senaryo yazmaları ve çözüm önerisi geliştirmeleri istenebilir (**SDB2.1**). Öğrenci ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.2.3

"Dijital ortamda bir arkadaşınızın fotoğrafını izinsiz paylaşmak sizce doğru mu?", "Neden?" sorularıyla öğrencilerin dijital ortamlardaki ahlak ve değer sorunlarına dikkati çekilir. Bu durumun hangi değeri ihlal ettiği sorularak sosyal ilişkilerde kişisel alanların korunması gerektiği vurgulanır (**D8.4, OB2**). Öğrenciler 3-4 kişilik gruplara ayrılır. Gruplara sosyal medyada hakaret içeren yorumlar, izinsiz içerik paylaşımı, yanlış bilgi yayma, destekleyici ve pozitif yorumlarla moral verme, bilinçli ve güvenilir içerik paylaşımı gibi durumları içeren pedagojiye uygun kısa örnek senaryolar dağıtılır. Gruplardan verilen senaryolardaki doğru ve uygun davranışları belirlemeleri istenir. Bu davranışların hangi değerlere ve ahlak ilkelerine uygun olduğu tartışılır.

Gruplardan dijital ortamda uyulması gereken toplumsal değer ve ahlak ilkelerini madde madde çıkarım yapmaları ve çıkarımlarını "Dijital Ahlak Kodu" adıyla listelemeleri istenir (**E3.3, SDB3.3**). Her gruptan yapmış olduğu çıkarımları dikkate alarak dijital ortamda uyulması gereken toplumsal değer ve ahlak ilkelerine uygun davranış örneklerini canlandırmaları istenir (**SDB2.1**).

Yapılan çıkarımların değerlendirmesini yapabilmeleri için öğrencilerden "Dijital Ortamda En Çok Dikkat Etmem Gereken Kurallar" başlıklı kısa bir metin yazmaları istenir (**E3.6, SDB1.2, SDB3.3,OB1**). Grup çalışmaları ve bireysel çalışmalar bütüncül dereceli puanlama anahartarı ve gözlem formu kullanarak değerlendirilebilir.

FARKLIlaştırma**Zenginleştirme**

Toplumsal değerlerin kaybolması hâlinde oluşabilecek durumları gelecek senaryosu olarak yazabilirler. Günlük yaşamda karşılaşılabilecekleri durumlardan birini seçerek (markette önüne geçen birine tepki verme, üzgün bir arkadaşına yaklaşma, çöpleri çöp kutusuna atma, kantinde düşürülen parayı sahibine verme vb.) bu durumun değer odaklı çözümüne yönelik kısa bir tiyatro veya drama gösterisi hazırlamaları istenebilir. Öğrencilerin sosyal medyada olumlu içerikler üreten bir kişiyle röportaj yapmaları istenebilir.

Destekleme

Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerinden birini seçerek slogan yazmaları istenebilir. Günlük yaşamda karşılaşılabilecekleri durumlardan birini seçerek (markette önüne geçen birine tepki verme, üzgün bir arkadaşına yaklaşma, çöpleri doğru yere atma, kantinde düşürülen parayı sahibine verme vb.) bu durumun değer odaklı çözümüne yönelik "Ben olsaydım ... yapardım." şeklinde kısa cümle kurmaları istenebilir. Dijital ortamdaki davranışları ilgili olduğu toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ile eşleştirmeleri istenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL YARDIMLAŞMA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin toplumsal sorunlara duyarlı, gönüllülük bilinci gelişmiş, iş birliği yapabilen ve düşüncelerini eyleme dönüştürebilen aktif ve sorumlu bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.2. Kaynaklardan Bilgi Toplama), SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.5. Fikri Eyleme Dönüştürme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.18. Tartışma

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme, SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler, Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.2.3.1. Toplumsal sorunların çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları hakkında kaynaklardan bilgi toplayabilme

- Toplumsal sorunların çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları ile ilgili kaynakları belirler.
- Toplumsal sorunların çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları ile ilgili belirlediği kaynaklardan bilgileri bulur.
- Toplumsal sorunların çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları ile ilgili belirlediği kaynakların uygunluğunu açıklar.
- Toplumsal sorunların çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları ile ilgili belirlediği kaynaklardan ulaştığı bilgileri kaydeder.

OTSSÇ.2.3.2. Gönüllülüğün bireysel gelişim ve topluma katkısını tartışabilme

- Gönüllülüğün bireysel gelişim ve topluma katkılarını gerekçeleriyle sunar.
- Gönüllülüğün bireysel gelişim ve topluma katkıda bulunması hakkında çelişkileri tespit eder.
- Gönüllülüğün bireysel gelişim ve topluma katkısı hakkındaki görüşleri kabul eder veya çürütür.

OTSSÇ.2.3.3. Sosyal yardımlaşma için sınıf içinde küçük bir kampanya fikrini eyleme dönüştürebilme

- Sosyal yardımlaşma için bir kampanya planı yapar.
- Sosyal yardımlaşma için yaptığı kampanya planını uygular.
- Sosyal yardımlaşma için yaptığı kampanya planını değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sorunların Çözümünde Kimler Var?

Gönüllülüğün Rolü ve Önemi

Küçük Kampanya, Büyük Destek

Anahtar Kavramlar

çelişki, çürütme, görüş, kampanya, savunma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; derecelendirme ölçeği, öz değerlendirme formu, kontrol listeleri ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: STK ve kamu kurumlarının toplumsal sorunların çözümündeki çalışmalarını araştırarak rapor hazırlamaları ve sunmaları istenebilir. Hazırlanan raporlar derecelendirme ölçeği ile sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile veya çevrelerinde yardımlaşma örnekleriyle karşılaştıkları, STK ve kamu kurumlarının toplumsal sorunların çözümünde rol oynadığını bildikleri, gönüllülük faaliyetleri konusunda temel farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden bir yardım kampanyası, afet çalışması veya çevre etkinliği düzenleyen STK veya kamu kurumlarına örnekler vermeleri istenebilir.

Gönüllülerin yardım dağıttığı veya çevre temizliği yaptığı bir fotoğraf gösterilir. "Bu resimdeki insanlar ne yapıyor olabilir?", "Bunun topluma katkısı nedir?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Yardım kolileri hazırlayan öğrencilerin görseli gösterilir. "Bu görseldeki öğrenciler ne yapıyor?", "Sizce bu çalışma hangi değeri yansıtıyor?" gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin yaşadıkları çevredeki bir toplumsal sorunun çözümüne katkıda bulunan STK (Sivil Toplum Kuruluşu) veya kuruma örnek vermeleri istenebilir.

Öğrencilerin tanıdıkları veya haberlerde gördükleri gönüllü bir kişiyi anlatmaları istenebilir.

Öğrencilerin yaşadıkları çevrede gördükleri bir yardım kampanyasına örnek vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.2.3.1**

Öğrencilere toplumsal sorunların (çevre temizlik sorunları, trafik yoğunluğu, oyun alanlarının yetersizliği, gıda israfı) çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları ile ilgili bilgilere ulaşmak için kullanılacak pedagojiye uygun yazılı ve görsel kaynaklar sunulur. Bu amaçla dijital kaynaklardan da yararlanılabilir **(OB2)**.

Öğrenciler sunulan kaynaklar üzerinden toplumsal sorunların çözümünde STK ve kamu kurumlarının çalışmaları hakkında bilgi toplar. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir **(OB1, OB4)**. Toplanan bilgiler maddeler hâlinde tahtaya listelenir.

Toplanan bilgilerde çelişki olup olmadığı incelenir ve bunlar öğrenciler tarafından karşılaştırılarak doğrulanır. Bu aşamada kaynakların güncelliği, güvenilirliği ve sunulan bilgilerin tutarlılığı sınıf ortamında tartışılır **(E3.10, SDB2.3)**.

Performans görevi olarak öğrencilerden araştırdıkları STK ve kamu kurumuna ilişkin bilgileri rapor hâline getirmeleri ve sunmaları istenebilir **(E3.3, OB4, OB6)**. Hazırlanan raporlar derecelendirme ölçeği ile sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.3.2

Öğrencilere "Gönüllülük nedir? Nerelerde ve nasıl gönüllü olunur?" soruları yöneltilir. Öğrencilerden daha önce katıldıkları gönüllülük etkinlikleri varsa bunları paylaşmaları istenir. Gönüllü olmanın yardımseverlik değerinin en önemli parçalarından biri olduğu vurgulanır **(E3.3, SDB2.3, SDB3.3, D20.4)**. Gönüllülükle ilgili görsel ve yazılı kaynaklar sunulur **(OB1, OB4)**. Gönüllülüğün bireye ve topluma katkısına yönelik örnekler üzerine konuşulur **(OB6)**.

"Gönüllülüğün bireysel gelişime ve topluma katkısı var mıdır?" sorusu üzerinden tartışma başlatılır. Tartışma sırasında öğrencilerin görüşlerini gerekçelendirerek ifade etmeleri sağlanır. Türkçe dersinin "gerekçeli konuşma becerisi" ile ilişkilendirme yapılır **(E3.4, E3.6, SDB2.1)**. Tartışma sırasında dile getirilen farklı görüşler ve çelişkiler tahtaya yazılarak tespit edilir **(KB2.1)**.

Tespit edilen çelişkileri savunmaya veya çürütmeye yönelik öğrenci fikirleri alınır **(E3.9, E3.10, SDB3.3)**. Bu süreçte mantıklı gerekçeler ve kişisel örnekler sunmaları noktasında öğrenciler teşvik edilir **(SDB1.2, OB1)**. Öğrencilerden gönüllülüğün bireysel ve toplumsal faydalarıyla ilgili kısa cevaplı üç soru hazırlamaları istenir. Öğrenci ürünleri öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.3.3

Öğrencilere “Sizce sınıf olarak yardıma ihtiyacı olan bir kişi veya bir grup için ne yapabiliriz?” sorusu yöneltilir ve cevaplar tahtaya yazılır. Seçenekler arasından uygulanabilir bir alan seçilir (**E3.9, E3.10, SDB3.3**). Yardım kampanyasının amacı, hedef kitlesi, izin belgeleri, toplanacak malzemeler, süre, sorumlular ve duyuru yöntemlerini içeren bir kampanya plan formu hazırlanır.

Kampanya planı sınıf içinde hazırlanır. Kampanyanın uygulanabilmesi için duyurular yapılır, yardım toplama süreci yürütülür. Yardım yapılan kişilerin mahremiyetine önem verilmesi gerektiği vurgulanarak yardımseverlik değeri üzerinde durulur (**SDB2.1, D20.3, OB4, OB6**). Süreç sırasında insanları rencide etmeden fotoğraf, afiş, video, günlük gibi belgeler oluşturulur (**E3.5, OB2, OB4**).

Kampanya sürecinin bitiminde hedefe ulaşıp ulaşılmadığına dair değerlendirme yapılır. “Neleri doğru yaptık, neleri geliştirmeliyiz?” sorularına cevaplar aranır (**E3.6, E3.9, SDB1.2**). Öğrencilerden süreci kendi bakış açıları ile anlattıkları bir metin oluşturmaları istenir. Öğrencilerin çalışmaları, öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrenciler toplumsal sorunların çözümünde faaliyet gösteren bir STK veya kamu kurumunu seçerek bu kurumun çalışmalarını bilgi görseli şeklinde sunabilirler. “Gönüllülük bireye ve topluma ne katar?” sorusuna yönelik panel veya münazara düzenleyebilirler. Sosyal yardımlaşma kampanyasını tanıtmak için çizim, slogan, grafik ve bilgi notlarıyla görsel bir sergi oluşturabilirler.

Destekleme

Karışık şekilde verilen STK ve kurum adlarını “STK” ve “Kamu Kurumu” başlıkları altında sınıflandırabilir. “Gönüllülük bireye ve topluma ne gibi katkılarda bulunur?” sorusuna tek cümlelik bilgi kartı hâlinde cevap yazmaları istenebilir. Sosyal yardımlaşma kampanyasını tanıtmak için küçük afiş yapılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÖĞRENME ALANI: ÇEVRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin sürdürülebilir yaşam bilinci kazanmış, çevreye karşı sorumluluk üstlenen, eleştirel düşünebilen ve düşüncelerini somut projelere dönüştürebilen aktif bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

SBAB6. Girişimcilik (SBAB6.1. Riskleri Değerlendirerek Karar Verme, SBAB6.3. Fikri Sonuçlandırma), SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.4. Müzakere Etme)

KAVRAMSAL BECERİLER

-

EĞİLİMLER

E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.3. Girişkenlik, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D5. Duyarlılık, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB8. Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.11. Gözleme Dayalı Tahmin Etme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.2.4.1. Çevre kirliliğine neden olan riskleri değerlendirerek karar verebilme

- Çevre kirliliğine neden olan riskleri belirler.
- Çevre kirliliğine neden olan riskleri analiz eder.
- Çevre kirliliğini önlemeye yönelik alınacak tedbirlere ilişkin öneride bulunur.
- Çevre kirliliğini önlemeye yönelik alınacak tedbirlere ilişkin gerekçeli yargıda bulunur.
- Çevre kirliliğine neden olan riskleri gözden geçirir.

OTSSÇ.2.4.2. Çevre sorunlarına yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme

- Çevre sorunlarını fark eder.
- Çevre sorunlarının nedenlerine yönelik farklı görüşleri karşılaştırır.
- Çevre sorunlarına yönelik çözüm arar.
- Çevre sorunlarına yönelik çözüm önerisini düzenler.
- Çevre sorunlarına yönelik çözüm önerisini günlük yaşama yansıtır.

OTSSÇ.2.4.3. Çevresel farkındalık için geliştirdiği proje fikrini sonuçlandırabilme

- Çevresel farkındalık için geliştirdiği proje fikrine uygun bir ürün oluşturur.
- Çevresel farkındalık için geliştirdiği proje fikrine uygun olarak oluşturduğu ürünü tanıtır.
- Çevresel farkındalık için geliştirdiği proje fikrinin sonuçlarını değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çevre Kirliliğine Neden Olan Davranışlarımız
Çevre Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri
Çevresel Farkındalık Projeleri

Anahtar Kavramlar

bakış açısı, ekoloji, estetik, sürdürülebilirlik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktılarının değerlendirilmesinde öz değerlendirme formları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılabilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden çevre sorunlarına karşı geliştirilen çözüm önerilerinden birini seçmeleri ve bu çözüm önerisini yaşamlarına nasıl uygulayabileceklerine dair bireysel bir eylem planı hazırlamaları istenebilir. Değerlendirme sürecinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin yaşadıkları çevredeki sorunları ve çözüm yollarını bildikleri kabul edilmektedir. Ayrıca öğrencilerin kendi davranışlarını gözden geçirme ve çevresel farkındalık geliştirmeye açık oldukları varsayılmaktadır.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere “çevre kirliliği” ifadesi verilir ve öğrencilerden akıllarına gelen ilk üç kelimeyi söylemeleri istenir. Sonuçlar tahtada gruplandırılabilir.

Öğrencilerin merkezde “Çevre Sorunları” yazan bir şema etrafına bildikleri sorunları yazmaları istenebilir.

“Daha önce bir çevre projesinde yer aldınız mı?”, “Evde geri dönüşüm yapıyor musunuz?” gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere “Çöp atılan bir parkta veya kirli bir sokakta bulundunuz mu?”, “Bu size neler hissettirdi?” gibi açık uçlu sorular sorulabilir.

Güncel bir çevre kirliliği haberi sınıfta okunur. Öğrencilere “Bu soruna çözüm önerisi sunsaydınız bu öneri ne olurdu?” sorusu yöneltilebilir.

Yaşadıkları yerde atık azaltma, enerji tasarrufu, geri dönüşüm, su tasarrufu, ağaç dikme gibi çevreyi korumak için yapılan projelere örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.2.4.1**

Öğrencilere “Sizce çevre kirliliğine en çok neden olan davranışlar hangileridir?” sorusu yöneltilerek beyin fırtınası yaptırılır. Verilen örnekler tahtada listelenir. Öğrencilerin kendi günlük yaşamlarını da göz önüne alarak çevreye zarar veren alışkanlıkları belirlemeleri sağlanır (**E3.10, KB2.11**).

Yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan bilgi toplanarak çevre kirliliğine neden olan davranışlar temizlik değeri göz önüne alınarak analiz edilir. Bu doğrultuda davranışlarının çevre temizliği üzerinde etkileri olduğu ifade edilir (**D18.3**). Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**OB1, OB2, OB4**).

Seçilen bir davranış şekliyle ilgili neden-sonuç ilişkisini açıklayan bir neden-sonuç diyagramı hazırlanır (**E3.6, SDB3.3**). Öğrenciler analiz ettikleri çevre kirliliğine neden olan davranışlar ile ilgili çevreyi koruma amacıyla alınabilecek tedbirlere ilişkin önerilerde bulunur.

Öğrencilerden bu önlemlerden hangisinin daha etkili ve uygulanabilir olduğuna dair gerekçeli yargılar sunmaları istenir (**E3.10, SDB3.3**). Öğrenciler, günlük yaşantılarındaki çevre kirliliğine neden olan davranışlarını içeren kısa bir öz değerlendirme formu doldurur.

Ardından bu davranışlarını gözden geçirerek hangi alışkanlıklarını değiştirebileceklerine dair bir karar bildirimini yazmaları istenir (**E1.5, E2.3, SDB3.3, OB8**). Öğrenci çalışmaları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.4.2

Öğrencilere “Yaşadığınız çevrede sizi en çok rahatsız eden çevre sorunu nedir?” sorusu sorulur. Öğrenciler bireysel olarak bu soruya yanıt verir. Çevre sorunlarını fark etmeleri için sınıf içinde benzer sorunlar sınıflandırılır ve liste oluşturulur (**E1.4**). Öğrencilerden yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan çevre sorunlarının nedenleri ile ilgili farklı bakış açılarını yansıtan ilgi çekici bilgiler bulmaları istenir. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir.

Konuyla ilgili bulunan farklı bakış açılarını karşılaştırmaları istenir (**SDB3.2, KB2.7**).

Öğrencilerden gruplar oluşturmaları ve bir çevre sorunu seçmeleri istenir. Gruplar seçtikleri soruna yönelik çevre dostu ve uygulanabilir çözüm önerileri üretir. Bu aşamada 5N1K tekniği kullanılabilir.

Gruplar önerilerini diğer gruplarla müzakere eder. Her grup, çözüm önerilerine dair görüş bildirir, eleştiri yapar. Gelen geri bildirimler doğrultusunda öğrenciler çözüm önerilerini yeniden düzenler (**E1.5, E3.10**).

Performans görevi olarak her öğrenciden önerilerden birini seçerek bunu yaşamına nasıl uygulayabileceğine dair bireysel bir eylem planı hazırlaması istenebilir (Evde organik atıkları kompost kovaşında biriktireceğim.). Uygulama bir hafta sürdürülür. Öğrenciler uygulama sürecinde neler yaşadıklarını kısa video veya günlük olarak anlatır. Bu aşamada bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin "bilişim teknolojilerini kullanma becerileri" ile ilişkilendirme yapılır. **(E1.4, OB2, OB8)**. Değerlendirme sürecinde bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılabilir.

OTSSÇ.2.4.3

Öğrencilere "Çevrenizi korumak için bir proje tasarlayacak olsaydınız ne yapardınız?" sorusu yöneltilir. Öğrenciler bireysel veya grup olarak çevresel farkındalık oluşturmak amacıyla proje fikirleri geliştirir **(E1.4, E2.3)**. Öğrencilerden seçtikleri proje fikrine uygun afiş, broşür, sunum, video, kampanya kutusu, bilgilendirme panosu vb. ürün oluşturmaları istenir. Ürün oluştururken ekolojik duyarlılık, yeniden kullanım, yerel malzeme kullanımı, estetik gibi ölçütleri dikkate almaları istenir. Bu aşamada çevreyi ve canlıları korumanın öneminden bahsedilirken duyarlılık değerine de yer verilir **(D5.2, OB8)**.

Öğrencilerin ürünlerini okul içinde tanıtımlarına sınıf içi sunum yapma, panoda sergileme, okul bülteninde yer verme, arkadaşlarına afiş dağıtma gibi yollarla tanıtım yapmalarına imkân verilir **(E1.5, SDB2.2)**.

Öğrencilerin geliştirdikleri projenin etkisini değerlendirmeleri amacıyla "Projem neyi değiştirdi?", "Hedef kitlenin ilgisi nasıldı?", "Başka neler yapabilirdim?" gibi sorulara yazılı olarak yanıt vermeleri sağlanabilir **(E3.10, SDB3.2)**. Akranlar veya öğretmenler, ürün ve tanıtım süreci için yazılı veya sözlü geri bildirim verilebilir. Gerekirse projeler revize edilebilir **(SDB3.3)**. Öğrenci çalışmaları, öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Çevreyi koruma önerilerini uluslararası örneklerle karşılaştırarak farklı çözüm modelleri geliştirebilirler. Çevre sorunlarının çözümüne yönelik bir kamu spotu senaryosu yazılabilir. "Bu proje uygulanırsa 10 yıl sonra çevremiz nasıl olur?" sorusuna dayalı bir gelecek senaryosu yazılabilir.

Destekleme

Çevreyi koruma önerileri uluslararası örneklerle karşılaştırılarak farklı çözüm modelleri geliştirilebilir. Çevremizi kirleten iki davranışı belirlemeleri ve bu davranışlara karşı birer çözüm önerisini yazmaları istenebilir. Çevre sorunları yazılı kartlar dağıtılarak her kart için tek cümlelik çözüm önerisi geliştirmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL SAĞLIK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin sağlıklı yaşam bilinci gelişmiş, dijital teknolojileri dengeli ve sorumlu kullanan, bireysel davranışlarının toplumsal etkisini fark eden duyarlı bireyler olarak yetiştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

9

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.14. Yorumlama, KB2.18. Tartışma

EĞİLİMLER

E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D12. Sabır, D13. Sağlıklı Yaşam

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Görsel Sanatlar

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.2.5.1. Sağlıklı yaşam alışkanlıklarından hijyen, uyku, egzersiz ve beslenmenin toplumsal sağlığa katkılarını yorumlayabilme

- Sağlıklı yaşam alışkanlıklarından hijyen, uyku, egzersiz ve beslenmenin toplumsal sağlığa katkılarını inceler.
- Sağlıklı yaşam alışkanlıklarından hijyen, uyku, egzersiz ve beslenmenin toplumsal sağlığa katkılarını yazılı, görsel veya dijital bir ürüne dönüştürür.
- Sağlıklı yaşam alışkanlıklarından hijyen, uyku, egzersiz ve beslenmenin toplumsal katkılarını kendi cümleleriyle ifade eder.

OTSSÇ.2.5.2. Teknoloji bağımlılığının toplumsal sağlık açısından etkilerini ve çözüm yollarını tartışabilme

- Teknoloji bağımlılığının toplumsal sağlık açısından etkilerine ve çözüm yollarına gerekçeler sunar.
- Teknoloji bağımlılığının toplumsal sağlığa etkileri ve çözüm yolları üzerindeki tartışmalardaki tutarsızlıkları tespit eder.
- Teknoloji bağımlılığının toplumsal sağlığa etkileri ve çözüm yollarına yönelik görüşleri çürütür veya kabul eder.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sağlıklı Yaşam Alışkanlıkları
Teknoloji Bağımlılığının Etkileri ve Çözümleri

Anahtar Kavramlar

egzersiz, hijyen, sağlık, teknoloji bağımlılığı, tutarsızlık

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; öz değerlendirme formu, bütüncül dereceli puanlama anahtarları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans Görevi: Teknoloji bağımlılığının belirtilerini, risklerini ve bağımlılıktan uzak durma yollarını sınıflandırma tablosu/poster hâlinde sunmaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin bireysel ve toplumsal sağlık sorunlarının neden ve sonuçlarını, bağımlılık türleri ve bağımlılıktan uzak durma yollarını bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sizce sağlıklı yaşam için en önemli alışkanlıklar nelerdir?" sorusu yöneltilebilir.

"Sizce teknoloji bağımlılığı nedir?", "Günlük yaşamınızda teknoloji ne kadar yer alıyor?" soruları sorularak öğrencilerin farkındalık düzeyi belirlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden yakın çevrelerini göz önünde bulundurarak sağlıklı yaşamaya dikkat eden bireylere örnek vermeleri ve bu kişilerin nelere dikkat ettiklerini söylemeleri istenebilir.

Öğrencilerden "Ben teknoloji bağımlılığına karşı bir kampanya başlatsaydım..." şeklinde başlayan bir metin oluşturmaları istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.2.5.1

Sağlıklı yaşam alışkanlıklarının toplumsal sağlık açısından önemi sınıfça tartışılır (**E3.2, SDB2.1**). Tartışmadan sonra pedagojiye uygun yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan hijyen, uyku, egzersiz ve beslenmenin toplumsal sağlık üzerindeki rolleri incelenir. İnceleme sürecinde görsel sanatlar dersinin "görsel mesajı okuma" becerisinden yararlanılabilir. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**OB1, OB2, OB4**).

Hijyen, uyku, egzersiz ve beslenmenin toplumsal sağlık açısından önemine yönelik günlük yaşamdan örnekler içeren senaryo, hikâye, afiş, broşür ürünlerinden birini seçerek yapmaları istenir. Yapılan bu çalışmalarda insan sağlığının önemsenmesi gerektiğinden bahsedilerek sağlıklı yaşam değerine değinilir. Ayrıca öğrencilerin sağlıklı yaşam alışkanlıklarını sürdürürken görev ve sorumluluklarını yerine getirmede istikrarlı davranmaları sağlanır (**E3.6, SDB3.2, D12.3, D13.4**).

Öğrencilerin yaptıkları ürünlerden hareketle sağlıklı yaşam alışkanlıklarının toplumsal sağlık açısından önemini ifade etmeleri sağlanır (**E3.3**). Öğrenci ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.5.2

Öğrencilere teknoloji bağımlılığıyla ilgili pedagojiye uygun kısa ve bilgilendirici bir video izletilir. Video sonrası öğrencilerden "Teknoloji bağımlılığı bireyleri ve toplumu nasıl etkiler?" sorusuna cevap yazmaları istenir. Öğrenciler gruplara ayrılır. Gruplardan teknoloji bağımlılığının fiziksel, psikolojik, toplumsal etkileri ile bunların olumsuz yönlerine çözüm önerileri içeren fikirler geliştirmeleri ve geliştirdikleri fikirleri bir sunuma dönüştürmeleri istenir (**E3.3, SDB2.1, SDB2.2**). Gruplardan geliştirdikleri fikirlerin gerekçelerini de sunmaları istenir (**E3.6, SDB3.3**).

Öğrencilere teknoloji bağımlılığına yönelik önermeler sunulur. Her grup bu görüşlerdeki tutarsızlık veya eksiklikleri tespit eder (**E3.10, KB2.1**).

Tespit edilen çelişkiler tahtaya yazılır ve sınıfça değerlendirilir. Öğrenciler değerlendirme sürecinde kabul ettikleri veya etmedikleri görüşleri gerekçeleri ile ifade ederler (**E3.6, SDB3.2**). Öğrencilerden okullarında teknoloji bağımlılığına karşı bir kampanya planı hazırlamaları istenir (**E3.3**). Performans görevi olarak teknoloji bağımlılığının belirtilerini, risklerini ve uzak durma yollarını sınıflandırma tablosu veya poster hâlinde sunmaları istenebilir. Bu aşamada bilişim teknolojileri ve tasarım dersinin "bilişim teknolojilerinin birey ve toplum üzerindeki etkilerini özetleyebilme" öğrenme çıktısı ile ilişkilendirme yapılabilir. Hazırlanan ürünler, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Farklı kültürlerde hijyen, uyku, egzersiz ve beslenme alışkanlıklarını araştırarak karşılaştırmalı tablo veya bilgi görseli oluşturabilirler. Öğrencilerden bağımlılık türlerini araştırmaları ve çözüm önerilerini uluslararası örneklerle karşılaştırmalı rapor şeklinde sunmaları istenebilir.

Destekleme

Atasözü veya deyimden hareketle çizim, boyama veya hazır afiş tamamlama etkinliği yapılabilir. Teknoloji bağımlılığı örnekleri, basit görseller veya kısa hikâyeler ile açıklanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. ÖĞRENME ALANI: KATILIM VE FARKINDALIK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin medya okuryazarlığı gelişmiş, eleştirel düşünebilen, iletişim araçlarını sorumlu ve etkili kullanabilen ve toplumsal sorunlara duyarlılık göstererek çözüm üretmeye istekli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB6. Girişimcilik (SBAB6.3. Fikri Sonuçlandırma)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E3.3. Yaratıcılık, E3.6. Analitiklik, E3.8. Soru Sorma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık

**Okuryazarlık
Becerileri**

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.2.6.1. Toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının rolünü sorgulayabilme

- Toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının önemi ile ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
- Toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının önemi ile ilgili sorular sorar.
- Toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının önemi ile ilgili bilgi toplar.
- Toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının önemi ile ilgili topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının önemi ile ilgili topladığı bilgilerden çıkarım yapar.

OTSSÇ.2.6.2. Kitle iletişim araçlarını kullanarak toplumsal sorunlara dikkat çeken bir proje fikrini sonuçlandırabilme

- Kitle iletişim araçlarını kullanarak toplumsal sorunlara dikkat çeken bir proje oluşturur.
- Kitle iletişim araçlarını kullanarak toplumsal sorunlara dikkat çeken projeyi tanıtır.
- Kitle iletişim araçlarını kullanarak toplumsal sorunlara dikkat çeken projesinin sonuçlarını değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kitle İletişim Araçları ve Toplumsal Sorunlar
Bir Sorun, Bir Proje

Anahtar Kavramlar

dijital içerik, hedef kitle, kitle iletişim araçları, mesaj

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki öğrenme çıktıları; gözlem formu, öz değerlendirme formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: "Toplumsal Sorunların Çözümünde Kitle İletişim Araçlarının Rolü" konulu afiş veya kısa sunum hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan ürünler, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük yaşamda televizyon, radyo, genel ağ, sosyal medya gibi kitle iletişim araçlarıyla sürekli etkileşimde bulundukları ve toplumsal sorunlara yönelik farkındalık geliştirecek bir potansiyele sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Kitle iletişim araçlarını hangi sorunların çözümünde etkili olmaktadır?" ve "Kitle iletişim araçlarından nasıl yararlanıyorsunuz?" soruları yöneltilebilir.

Köprü Kurma

"Sizi en çok etkileyen toplumsal sorunlar nedir?" sorusu yöneltilerek öğrencilerin çevresindeki sorunlara değinmeleri beklenebilir.

"Kitle iletişim araçlarından yararlanarak üretilen projelere örnekler verir misiniz?" sorusu yöneltilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.2.6.1

Öğrencilere "Toplumsal sorunlar nelerdir?" sorusu sorularak hatırlatma yapılır. Ardından kitle iletişim araçlarının neler olduğu sorulur. Toplumsal sorun ve kitle iletişim araçları kavramlarının birlikte kullanıldığı sorular üretmeleri için kısa bir süre verilebilir (**E3.8, OB1**). Ardından öğrencilerin küçük gruplara ayrılarak ürettikleri sorularla toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının rolünü kavramaları istenir (**E1.5, E3.8, SDB2.2**).

Sorgulama sürecinin sonunda gruplar yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının rolüne ilişkin bilgi toplar. Dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**OB1, OB2, OB4**). Topladıkları bilgilerin doğruluğunu farklı kaynaklardan karşılaştırarak değerlendirirler (**KB2.6**).

Her grup güvenilir bulduğu bilgilerden hareketle toplumsal sorunların çözümünde kitle iletişim araçlarının rolü ile ilgili çıkarımlarda bulunur (**E1.5, SDB2.3, SDB3.3**). Gruplardan performans görevi olarak "Toplumsal Sorunların Çözümünde Kitle İletişim Araçlarının Rolü" başlıklı bir afiş veya kısa sunum hazırlamaları istenebilir (**E3.3, SDB2.2, OB4**). Öğrenci çalışmaları, öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.2.6.2

Öğrencilerin küçük gruplara ayrılarak toplumsal bir sorun belirlemeleri istenir. Her gruptan bu soruna dikkat çekmek amacıyla kısa video, dijital afiş, sosyal medya kampanya taslağı, kamu spotu metni, blog yazısı, dijital dergi sayfası gibi çalışmalar hazırlamaları istenir. Kitle iletişim araçları kullanılarak bir iletişim kampanyası fikri geliştirilir. Kitle iletişim araçları ile ilgili bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin "İletişim teknolojilerini sınıflandırabilme" öğrenme çıktısından yararlanılabilir. Çalışmalarda aktif rol almanın öneminden bahsedilerek çalışkanlık değerine değinilir (**E3.3, D3.4, OB2, OB4**).

Ürünler sınıf içinde sunulur. Ayrıca okul panosunda, dijital ekranlarda veya okulun genel ağı üzerinde paylaşılabilir. Ürün sunumları sırasında her grup hedef kitlesi ve mesaj dili hakkında kısa açıklamalar yapar (**E1.5, SDB2.1**).

Gruplardan projelerinin etkisini değerlendirmek amacıyla "Hedef kitle üzerindeki etkisi ne oldu?", "Verilen mesaj hedef kitle tarafından benimsendi mi?", "Projenin daha etkili olması için ne yapılabilirdi?" gibi sorulara cevap verdikleri kısa bir yazı yazmaları istenir (**E3.6, SDB3.3**). Akranlar ve öğretmen tarafından yazılı veya sözlü geri bildirim verilir. Gruplar bu değerlendirmeler doğrultusunda ürünlerini gözden geçirebilir veya bir sonraki projeleri için notlar çıkarır (**E3.3, SDB3.2**). Öğrenci çalışmaları, gözlem formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Sosyal medya içerik dizisi tasarımları teşvik edilebilir. Öğrencilerden belirlediği bir toplumsal soruna yönelik dijital bir dergi hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Kitle iletişim araçlarının rolü basit örneklerle (gazete haberi, kısa reklam, afiş vb.) açıklanabilir. Öğrencilerden toplumsal sorunlara yönelik slogan üretmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2.1. III. DÜZEY

1. ÖĞRENME ALANI: SOSYAL SORUMLULUK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin sorgulayan, araştıran, çözüm odaklı düşünen, toplumsal fayda üretmeye istekli ve girişimci bakış açısına sahip aktif bireyler olarak yetiştirmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

13

ALAN
BECERİLERİ

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.1. Meraka Dayalı Soru Sorma), SBAB5. Sorgulama (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL
BECERİLER

KB2.8. Sorgulama

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.8. Soru Sorma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLERSosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri

SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D16. Sorumluluk

Okuryazarlık
Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER

Türkçe

BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER

KB2.6. Bilgi Toplama

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.3.1.1. Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkilerini sorgulayabilme

- Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili merak ettiği konuları tanımlar.
- Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili merak ettiği konular hakkında sorular sorar.
- Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili merak ettiği konular hakkında bilgi toplar.
- Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili merak ettiği konular hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu değerlendirir.
- Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili merak ettiği konular hakkında topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

OTSSÇ.3.1.2. Sosyal girişimcilik kavramına yönelik merakı dayalı sorular sorabilme

- Sosyal girişimcilik kavramına yönelik merak ettiği konuları belirler.
- Sosyal girişimcilik kavramına yönelik merak ettiği konular hakkında sorular sorar.

OTSSÇ.3.1.3. Yaşadığı çevrede belirlediği bir toplumsal sorunun çözümüne yönelik fikir üretebilme

- Yaşadığı çevrede belirlediği bir toplumsal sorunun çözümünün önemini fark eder.
- Yaşadığı çevrede belirlediği bir toplumsal sorunun çözümüne yönelik benzer girişimleri inceler.
- Yaşadığı çevrede belirlediği bir toplumsal sorunun çözümüne yönelik fikirler üretir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumu Etkileyen Sosyal Sorumluluk Projeleri
Sosyal Girişimcilik
Yaşadığım Çevreye Katkıda Bulunuyorum

Anahtar Kavramlar

sosyal girişimcilik

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki çıktılar; kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkilerini sorgulayıp hikâye yazmaları istenebilir. Yapılan çalışmalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin sosyal sorumluluk projeleri, gönüllülük çalışmaları ve toplumsal sorunlarla ilgili sınırlı da olsa farkındalık sahibi oldukları ve sosyal girişimcilik kavramına dair temel düzeyde bilgi edinmeye açık oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sosyal sorumluluk projeleri topluma ne gibi katkılarda bulunabilir?" sorusu yöneltilebilir.

Sosyal girişimcilik ile ilgili kısa bir video izletilir, öğrencilerden girişimcilik ile ilgili dikkatlerini çeken yönleri yazmaları istenebilir.

"Sorun denince aklınıza neler geliyor?" sorusu yöneltilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere “Hangi alanda sosyal sorumluluk projelerine katılmak istersiniz?” sorusu yöneltilebilir.

Öğrencilere “Çevrenizde girişimcilik olarak değerlendirebileceğiniz faaliyetlere örnek verir misiniz?” sorusu yöneltilebilir.

Öğrencilerden çevrelerinde gözlemledikleri toplumsal sorunlara örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.3.1.1**

Sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili pedagojiye uygun örnek olay ve görseller öğrenciler tarafından incelenir (**OB1, OB4**). Öğrencilerden sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkilerine ilişkin merak ettikleri konuları tanımlamaları istenir (**E1.1**).

Öğrencilere sosyal sorumluluk projeleri ve bunların toplum üzerindeki etkileri üzerine merak ettikleri konularda sorular hazırlatılır. Ardından öğrencilerle hazırladıkları sorular üzerinden tartışma yaptırılarak sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkilerini sorgulamaları sağlanır (**E2.1, E3.10, SDB2.3**).

Sorgulama sürecinin ardından öğrencilerin yazılı, görsel ve dijital kaynaklardan belirledikleri etkilere ilişkin bilgi toplamaları sağlanır. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir (**E3.4, OB1**).

Öğrenciler, sorgulama sonucu ortaya çıkardıkları fikirler ile topladıkları bilgileri karşılaştırarak değerlendirirler (**SDB3.3, KB2.6**).

Değerlendirdikleri bilgilerden hareketle sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkileri ile ilgili çıkarımlarda bulunmaları istenir. Sorumluluk değeri kapsamında insanların topluma karşı görevleri olduğu vurgulanır (**E2.2, D16.2**). Performans görevi olarak öğrencilerden sosyal sorumluluk projelerinin toplum üzerindeki etkilerine yönelik hikâye yazmaları istenebilir. Bu aşamada Türkçe dersinin “yaratıcı yazı yazma becerisi” ile ilişkilendirme yapılabilir. Yapılan çalışmalar kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.1.2

Öğrenciler gruplara ayrılır ve her gruba sosyal girişimcilik ile ilgili örnekler verilir. Öğrenciler, grup çalışması yaparak bu örnekler üzerinden sosyal girişimciliğe dair merak ettikleri konuları belirler (**E3.8, SDB2.2**).

Gruplar belirledikleri konularla ilgili araştırma soruları üretir. Sınıf panosunda “Merak Ediyoruz” başlıklı bir bölüm oluşturulur ve sorular buraya asılır (**E2.1, SDB2.3, OB1**). Uygun olan sorular okul ortamında diğer öğrenci ve öğretmenlere yöneltilir. Cevaplar not edilir (**OB2**). Alınan cevaplardan hareketle bir afiş hazırlanır. Öğrenci çalışmaları, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.1.3

Öğrencilere bir toplumsal sorunun çözümünü ele alan pedagojiye uygun yazılı ve görsel kaynaklar verilir (**OB1, OB4**). Öğrencilerin bu kaynaklar aracılığıyla toplumsal sorunların çözümünün önemini fark etmeleri sağlanır.

Öğrencilerin yaşadığı çevrede belirlediği bir toplumsal sorunun çözümüne yönelik ulusal düzeydeki benzer girişimleri incelemeleri sağlanır (**E.2.1, SDB2.3**).

Belirlenen bir toplumsal sorunun çözümüne yönelik olarak öğrencilerin fikirleri alınır ve bu fikirler tahtaya not edilir (**E3.3, E3.8**). En uygulanabilir ve özgün fikirler seçilerek okul panosunda sergilenir veya okul yönetimine sunulur. Öğrencilerin ürünleri kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Farklı ülkelerdeki sosyal sorumluluk projelerini inceleyip karşılaştırmalı rapor sunabilirler. Sosyal girişimcilik konularını inceleyerek örnek bir sosyal girişim fikri tasarlayabilirler. Toplumsal sorunlara yönelik çözüm önerilerini okul web sitesi üzerinden yayınlatabilirler.

Destekleme

Sosyal sorumluluk projeleri örnek olaylar veya kısa metinlerle incelenebilir. Sosyal girişimcilik alanında faaliyet gösteren bir kişi hakkında bilgi toplayabilirler. Toplumsal sorunların çözümüne yönelik verilen posterleri tamamlamaları istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL DEĞERLER VE AHLAK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin değer temelli düşünebilen, kültürel bilinç geliştirmiş, eleştirel değerlendirme yapabilen ve toplumsal bütünlüğe katkıda bulunan bilinçli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

12

ALAN BECERİLERİ

SBAB2. Kanıta Dayalı Sorgulama ve Araştırma (SBAB2.6. Kanıta Dayalı Ürün Oluşturma ve Paylaşma)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.18. Tartışma, KB2.14. Yorumlama

EĞİLİMLER

E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.3. Sosyal farkındalık, SDB3.2. Esneklik

Değerler

D14. Saygı, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Sosyal Bilgiler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.1. Çelişki Giderme

**ÖĞRENME ÇIKTILARI VE
SÜREÇ BİLEŞENLERİ**

OTSSÇ.3.2.1. Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ihlallerinin toplumsal yapıya etkisini tartışabilme

- a) Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ihlallerinin toplumsal yapıya etkileri hakkında temellendirme yapar.
- b) Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ihlallerinin toplumsal yapıya etkilerine ilişkin çelişkileri tespit eder.
- c) Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ihlallerinin toplumsal yapıya etkileri hakkındaki görüşleri kabul eder veya çürütür.

OTSSÇ.3.2.2. Kültürel mirasın toplumsal değerlerle ilişkisini yorumlayabilme

- a) Kültürel mirasın toplumsal değerlerle ilişkisini inceler.
- b) Kültürel mirasın toplumsal değerlerle ilişkisini bağlamdan kopmadan dönüştürür.
- c) Kültürel mirasın toplumsal değerlerle ilişkisini yeniden ifade eder.

OTSSÇ.3.2.3. Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine ilişkin oluşturduğu ürünü paylaşabilme

- a) Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine ilişkin kanıtlara dayalı çıkarımda bulunur.
- b) Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine ilişkin kendi çıkarımlarına dayalı ürün oluşturur.
- c) Toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine ilişkin oluşturulan ürünleri paylaşır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Toplumsal Değerler ve Ahlak İlkelerinin İhlali
Kültürel Mirasın Toplumsal Değerlerle İlişkisi
Toplumsal Değerler ve Ahlak İlkeleri

Anahtar Kavramlar

ihlal, kültür öğeleri, kültürel miras

**ÖĞRENME
KANITLARI
(Ölçme ve
Değerlendirme)**

Bu öğrenme alanındaki çıktılar, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: "Mevlevi Sema Töreni, Türk Düğün Gelenekleri, Türk Halı Dokumacılığı, Nevruz Bayramı" konularından birini seçerek afiş, poster vb. bir ürün oluşturması istenebilir. Hazırlanan ürünler dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

**ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI****Temel Kabuller**

Öğrencilerin günlük yaşamda toplumsal değerlerle (yardımlaşma, doğruluk, adalet, sorumluluk vb.) karşılaştıkları; kültürel miras unsurlarını aile, çevre veya medya aracılığıyla tanıdıkları; toplumsal değerlerin birey ve toplum hayatına katkıları konusunda temel farkındalığa sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sizce toplumsal değerlerin ve ahlak ilkelerinin ihlali toplumda ne gibi sorunlara yol açabilir?" sorusu yöneltilebilir, öğrenci cevapları tahtaya yazılabilir.

Öğrencilerden UNESCO'nun somut olan ve somut olmayan kültürel miras listesinde yer alan Türk kültür öğelerinden bildiklerini söylemeleri istenebilir.

Öğrencilerden kültürel öğelerin altında yatan değerleri tespit etmeleri istenebilir.

Toplumsal değerler ve ahlak ilkeleri ile ilgili bildikleri atasözü ve deyimlere örnek vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Günlük yaşamınızda hangi toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine göre yaşıyorsunuz?" sorusu yöneltilebilir.

Yakın çevrelerinde yer alan kültürel miras öğelerine örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrencilerden okulda dikkat ettikleri toplumsal değerler ve ahlak ilkelerine örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları**OTSSÇ.3.2.1**

Verilen pedagojiye uygun yazılı ve görsel kaynaklar üzerinden toplumsal değerlerin ve ahlak ilkelerinin ihlalinin toplum hayatına etkileri incelenir (**OB1, OB4**). Bu süreçte dijital kaynaklara da başvurulabilir (**OB2**). Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir. Tartışma yöntemi aracılığıyla öğrencilerden inceledikleri kaynaklardan yola çıkarak toplumsal değerlerin ve ahlak ilkelerinin ihlalinin toplum hayatına etkilerini saygı değerini de göz önüne alarak ortaya koymaları istenir. Bir eylemi gerçekleştirirken içinde yaşadığı toplumun millî ve manevî değerlerini dikkate alması gerektiği vurgulanır (**E1.4, E1.5, E3.5, SDB2.1, D14.3**).

Tartışma sürecinde çelişkili fikirler ve fikir ayrılıkları tespit edilip tahtaya yazılır (**E3.6, SDB2.3, KB2.1**).

Öğrencilerden ortaya atılan görüşleri gerekçeleriyle kabul etmeleri veya verilere, kanıtlara, örneklerle dayalı olarak çürütmeleri istenir (**E3.10, OB1**). Öğrencilerden toplumsal değerlerin ve ahlak ilkelerinin ihlallerinin toplumda ortaya çıkardığı sorunlar hakkında farkındalık oluşturmak için bir proje geliştirmeleri istenir (**E3.3, SDB3.2**). Öğrenci ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.2.2

Öğrencilere UNESCO tarafından somut olan ve somut olmayan kültürel miras listelerine alınmış Türk kültür öğeleri (Mevlevî semâsı, ebru sanatı, nevrüz kutlaması, aşure günü, geleneksel düğünler vb.) pedagojiye uygun görsel ve videolar eşliğinde sunulur. Türk kültür öğeleri ve kültürel miras listeleri ile ilgili sosyal bilgiler dersinin "kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme" öğrenme çıktısından yararlanılabilir. Sunulan her kültürel miras öğesinin altında yatan değerler (saygı, yardımlaşma, paylaşma, dayanışma, sevgi, vefa, infak, ikram ve ihsan) tespit edilerek incelenir. Bu kavramların kültürümüzde toplumsal dayanışma, paylaşma ve yardımlaşma anlayışına katkısı örnekler üzerinden açıklanır. Bu aşamada öğrencilerin millî ve manevî değerlere duyarlı davranmaları gerektiği vurgulanır (**E1.4, E2.1, D14.3, D20.2, OB4**).

İncelemeler sonucu elde edilen bilgilerle "Kültürel Miras-Toplumsal Değer Eşleştirme Tablosu" hazırlanarak kültürel mirasın toplumsal değerlerle ilişkisine örnekler vermeleri istenir (**E3.6, SDB2.3, OB1**).

Her öğrenciden "Kültürel mirasımızdaki hangi değeri yaşatmak isterdim ve neden?" temalı kısa bir yazı yazması istenir veya çevresinden bir kültürel gelenekle ilgili röportaj yaparak sınıfta paylaşması istenebilir (**E1.5, E3.3, SDB2.1**). Bu çalışma ile kültürel mirasın toplumsal değerlerle ilişkisini ifade etmesi sağlanır. Performans görevi olarak "Mevlevî Sema Töreni, Türk Düğün Gelenekleri, Türk Halı Dokumacılığı, Nevruz Bayramı" konularından birisini seçerek afiş, poster vb. bir ürün oluşturması istenebilir. Hazırlanan ürünler dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.2.3

Öğrencilere yardımlaşma, doğruluk, adalet, sorumluluk gibi toplumsal değerlerle ilgili pedagojiye uygun hikâyeler, karikatür, afiş, broşür gibi örnekler dağıtılır ve bunları okumaları istenir (**OB1, OB4**). Ardından "Sizce bu hikâyede hangi değer öne çıkıyor?", "Böyle bir davranış toplumda nasıl bir etki oluşturur?", "Bu davranışın ahlaki yönü nedir?" gibi sorular yöneltilerek tartışma başlatılır ve öğrencilerin çıkarım yapmaları sağlanır (**E3.5, SDB2.3**).

Ardından öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup bir toplumsal değer veya ahlak ilkesi belirler. Belirlediği değer veya ilke ile ilgili kısa skeç, drama senaryosu, dijital sunum, video, afiş, poster, çizgi hikâye, çizgi roman, anlamlı sözler panosu, değer kartları gibi bir ürün oluşturur (**E3.3, SDB2.1, OB2, OB4**). Bu aşamada öğretmen tarafından toplumsal değerlerin birey ve toplum için önemi üzerine rehber bir konuşma yapılır. Ahlaki ilkelerin bireysel davranışlara ve sosyal bütünlüğe katkısı vurgulanır (**E1.4, E1.5**). Öğrencilerden "Ben bu değeri hayatımda yaşatmak için..." ifadesiyle başlayan bir yansıtma yazısı yazmaları istenir (**E3.6**).

Ürünler sınıf, okul panosu veya okulun sosyal medya platformunda paylaşılabilir. Öğrencilerin ürünleri için bütüncül dereceli puanlama anahtarı uygulanabilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrenciler toplumsal değerlerin ihlali ile ilgili tartışmalardan yola çıkarak kamu spotu, kısa film veya sosyal medya kampanyası hazırlayabilirler. Kültürel miras öğelerini toplumsal değerlerle ilişkilendiren bir e-kitap oluşturabilirler. Grup ürünlerini çevrim içi platformlarda (okul sosyal medya hesapları) paylaşabilirler.

Destekleme

Öğrenciler toplumsal değer ihlallerine dair basit hikâye veya kısa metinler hazırlayabilir. Belirledikleri kültürel miras öğesini çizerek bunu ifade etmeleri istenebilir. Atasözü, deyim ve hikâyeler resim veya kavram kartları ile somutlaştırılabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL YARDIMLAŞMA

Bu öğrenme alanında öğrencilerin toplumsal dayanışma kültürünü benimseyen, aktif katılım gösteren, planlama ve uygulama süreçlerinde sorumluluk üstlenebilen bilinçli ve duyarlı bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

11

ALAN BECERİLERİ

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.5. Fikri Eyleme Dönüştürme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

-

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.17. Değerlendirme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.3.3.1. Ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleri hakkında bilgi toplayabilme

- Ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleri hakkında bilgi toplayacağı araçları belirler.
- Ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleri hakkında belirlediği araçları kullanarak bilgileri bulur.
- Ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleri hakkında ulaştığı bilgileri doğrular.
- Ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleri hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

OTSSÇ.3.3.2. Ulusal düzeyde toplumsal yardımlaşma için etkinlik düzenleyebilme

- Ulusal düzeyde toplumsal yardımlaşma için etkinlik planı yapar.
- Ulusal düzeyde toplumsal yardımlaşma için hazırladığı etkinlik planını uygular.
- Ulusal düzeyde toplumsal yardımlaşma için hazırladığı etkinlik planını değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ülkemde Uygulanmış Toplumsal Yardım Projeleri
Yaşadığım Çevreye Katkım Olsun

Anahtar Kavramlar

iş bölümü, toplumsal yardımlaşma

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki çıktılar; derecelendirme ölçeği, kontrol listesi, öz değerlendirme formu ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Çevrelerinde hangi ihtiyaca yönelik yardımlaşma faaliyetlerinin daha fazla yapıldığına dair anket hazırlamaları istenebilir. Öğrenci anketleri, akran değerlendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin aile, okul ve çevrelerinde yardımlaşma örnekleriyle karşılaştıkları ve toplumsal yardımlaşma projelerinin topluma katkıları hakkında temel düzeyde bilgiye sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "İnsanlar hangi konularda yardıma ihtiyaç duyabilir?" sorusu yöneltilebilir. Öğrencilerden çevrelerinde yardımlaşma adına tanık oldukları bir etkinliği anlatmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin katıldığı yardımlaşma projelerine örnekler vermeleri istenebilir. Öğrencilere "Okulunuzda bir yardımlaşma etkinliği düzenleseydiniz nasıl bir çalışma yapardınız?" sorusu yöneltilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.3.3.1

Öğrenciler, ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleriyle ilgili bilgilere ulaşmak için kullanılacak yazılı ve görsel kaynakları belirler. Bu amaçla dijital kaynaklardan yararlanılabilir **(OB1, OB2, OB4)**.

Öğrenciler belirlenen kaynaklar üzerinden ülkemizde uygulanmış toplumsal yardımlaşma proje örnekleri hakkında bilgi toplar. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir. Sorumluluk değeri kapsamında görev bilincine sahip olmanın önemi ifade edilir **(E3.4, D16.3)**.

Toplanan bilgiler öğrenciler tarafından karşılaştırılarak doğrulanır. Bu aşamada kaynakların güncelliği, güvenilirliği ve sunulan bilgilerin tutarlılığı sınıf ortamında tartışılır **(E3.7, E3.9, E3.10, SDB3.2)**.

Öğrencilerden araştırmaları sonucunda elde ettikleri bilgileri rapor hâline getirmeleri ve bunları sunmaları istenir. Hazırlanan raporlar derecelendirme ölçeği ile sunumlar ise kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Öğrencilerden performans görevi olarak çevrelerinde hangi ihtiyaca yönelik yardımlaşma faaliyetlerinin daha fazla yapıldığına dair anketler hazırlamaları istenebilir. Öğrenci anketleri, akran değerlendirme ölçeği ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.3.2

Öğrencilerden yaşadığı çevrede (mahalle, okul çevresi, köy vb.) tespit ettiği bir soruna yönelik bir yardımlaşma etkinliği planlaması istenebilir. Etkinlik planında etkinliğin amacı, hedef kitle, iş bölümü, takvim ve afiş, slogan veya duyuru önerilerine yer verilir **(E3.3, OB4)**.

Öğrenciler uygulayacakları etkinliğin hazırlık aşamasında okul idaresinin ve gerekli diğer kurumların onayıyla etkinliğin tanıtımını, slogan veya afiş hazırlığını, ilgili kişilerle görüşme yapılmasını gerçekleştirir **(SDB3.3, OB2)**.

Öğrenciler hazırladıkları etkinliğin uygulanabilirliğini, amaca ulaşıp ulaşılmadığını ve yakın çevrelerinde nasıl bir etki oluşturduğunu değerlendirir **(E3.7, E3.10, SDB3.2, KB2.17)**. Öğrenciler öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler araştırdıkları projelerden esinlenerek "yeni bir yardımlaşma modeli" önerisi geliştirebilirler.

Öğrenciler hazırladıkları etkinliğin sürecini fotoğraf sergisi, günlük veya kısa film ile belgeleyebilirler.

Destekleme

Öğrenciler toplumsal yardımlaşma projeleriyle ilgili resimler çizebilir. Etkinlik planı, önceden hazırlanmış şablonlarla doldurulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÖĞRENME ALANI: ÇEVRE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin çevre bilinci gelişmiş, sürdürülebilir yaşam anlayışını içselleştirmiş, araştıran, planlayan ve çevresel sorumluluk üstlenen aktif bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.5 Fikri Eyleme Dönüştürme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.7. Sistematiçlik, E3.9. Şüphe Duyma, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB3.1. Uyum, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D17. Tasarruf, D18. Temizlik

**Okuryazarlık
Becerileri**

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Fen Bilimleri

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.3.4.1. Ülkemizdeki çevre koruma kurumları hakkında bilgi toplayabilme

- Ülkemizde çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşlara dair bilgiler ulaşmak amacıyla kullanacağı kaynakları belirler.
- Ülkemizde çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşlara dair bilgileri, belirlediği kaynaklardan toplar.
- Ülkemizde çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşlara dair topladığı bilgileri doğrular.
- Ülkemizde çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşlara dair topladığı bilgileri kaydeder.

OTSSÇ.3.4.2. Sürdürülebilirlik ilkesine göre çevre farkındalık etkinliği düzenleyebilme

- Sürdürülebilirlik ilkesine göre çevre farkındalık etkinlik planı yapar.
- Sürdürülebilirlik ilkesine göre hazırladığı çevre farkındalık etkinliğini uygular.
- Sürdürülebilirlik ilkesine göre uyguladığı çevre farkındalık etkinliğini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Çevremi Koruyan Kurumlar
Çevreni Fark Et

Anahtar Kavramlar

çevre koruma

ÖĞRENME KANITLARI

(Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki çıktılar; bütüncül dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formları ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: "Ben bu etkinlikten sonra şunu yapmaya başladım." içerikli yansıtma yazısı yazmaları istenebilir. Hazırlanan ürünler dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin çevre sorunlarına karşı temel düzeyde duyarlılığa sahip oldukları, çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşları daha önce duydukları, sürdürülebilirlik kavramına ise sınırlı düzeyde aşina oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerden çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşları söylemeleri ve yazmaları istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerden düzenli olarak katıldıkları bir faaliyeti anlatmaları istenebilir.

Öğrencilere "Çevre koruma projeleri yürüten hangi sivil toplum kuruluşunun faaliyetlerine katılmak isterdiniz?" sorusu sorulabilir.

Öğrencilere yakın çevrelerinde çevre korumasına yönelik sürekli sergiledikleri davranışlara örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.3.4.1

Öğrencilerin ülkemizdeki çevre koruma politikalarını ortaya koyan kurum ve kuruluşlarla ilgili bilgi toplamada kullanabilecekleri kaynakları belirlemeleri sağlanır **(OB1, E3.4)**.

Belirlenen kaynaklardan ülkemizdeki çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşlar ile ilgili bilgi toplanır. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir **(E3.7)**.

Öğrencilerden ülkemizdeki çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşlarla ilgili ulaşılan bilgileri yazılı, görsel ve dijital olmak üzere farklı kaynaklarla karşılaştırarak doğrulamaları istenir **(E3.9, E3.10, SDB3.2, OB4)**.

Öğrencilerden doğruladıkları bilgileri yazılı olarak kaydetmeleri istenir **(E3.7, SDB3.1)**. Edindikleri bilgilerden yararlanarak ülkemizdeki çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşların faaliyetlerini tanıtan bir afiş veya broşür hazırlamaları istenir **(E3.3, OB4)**. Öğrenci ürünleri, bütüncül dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.4.2

Öğretmen öğrencilere sürdürülebilirlik kavramını açıklar. Öğrencilere pedagojiye uygun kısa bir belgesel veya video izletir. Tasarruf ve temizlik değerlerine yer verilerek öğrencilerden yaşadıkları çevrede karşılaştıkları çevre sorunlarını yazmaları istenir **(E3.7, SDB3.1, D17.2, D18.2)**. Öğrenciler gruplara ayrılarak okulda sıfır atık kutuları yerleştirme ve broşür dağıtımı, geri dönüşüm temalı afiş yarışması, "Su Günü" veya "Elektrik Tasarrufu Haftası" etkinliği, atık malzemelerden yapılmış üretim sergisi, okul bahçesinde doğal yaşam alanı oluşturma gibi sürdürülebilirlik temelli bir çevre farkındalık etkinliği planlar **(E3.3, SDB3.2, OB2, OB4)**. Bu aşamada fen bilimleri dersinin "yakın çevresindeki veya ülkemizdeki bir çevre problemine ilişkin çözüm üretebilme" öğrenme çıktısı ile ilişkilendirme yapılabilir.

Gruplar, okul yönetiminden izin alarak planladıkları etkinliği okul içinde veya sınıf ortamında uygulamaya başlar. Broşür dağıtımı, sunum, drama, görsel sergi gibi yöntemler kullanılabilir. Etkinlikler, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun olarak geri dönüştürülebilir materyallerle yapılır.

Gruplar kendi içinde etkinliklerinin etkisini tartışır. Sınıf içinde etkileşim panosu oluşturulur **(SDB3.1, SDB3.3)**. Öğrencilerden performans görevi olarak "Ben bu etkinlikten sonra şunu yapmaya başladım." içerikli yansıtma yazısı yazmaları istenebilir. Hazırlanan ürünler dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler yerel ve ulusal çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşları inceleyerek uluslararası kuruluşlarla karşılaştırmalı tablo oluşturabilirler. Planladıkları sürdürülebilirlik temelli çevre farkındalık etkinliklerini okul dışında (mahalle, park, belediye tesisleri vb.) uygulamaya dönüştürebilirler.

Destekleme

Öğrencilerden çevre koruma politikaları ortaya koyan kurum ve kuruluşların logolarını çizmeleri istenebilir. Öğrencilerden tek cümlelik alışkanlık değişim kartları hazırlamaları istenebilir (Ben bu etkinlikten sonra ışıkları kapatmaya başladım.).

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. ÖĞRENME ALANI: TOPLUMSAL SAĞLIK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin sağlıklı yaşam bilinci gelişmiş, toplumsal sağlık konularında duyarlı, çözüm odaklı düşünebilen ve kurumsal yapıların toplumsal sağlık üzerindeki rolünü kavrayabilen bilinçli bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ

10

ALAN BECERİLERİ

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.3. Fikir Üretme)

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER

E2.2. Sorumluluk, E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiçlik, E3.10. Eleştirel Bakma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim

Değerler

D5. Duyarlılık

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Türkçe

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.13. Yapılandırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

OTSSÇ.3.5.1. Sağlıklı yaşamı tehdit eden durumların çözümü için fikir üretebilme

- Sağlıklı yaşamı tehdit eden durumları fark eder.
- Sağlıklı yaşamı tehdit eden durumların çözümlerine ilişkin benzer projeleri inceler.
- Sağlıklı yaşamı tehdit eden durumlara yönelik çözüm önerileri üretir.

OTSSÇ.3.5.2. Bağımlılıkla mücadele eden kurum ve kuruluşları çözümleyebilme

- Bağımlılıkla mücadele eden kurum ve kuruluşları belirler.
- Bağımlılıkla mücadele eden kurum ve kuruluşlar arasındaki ilişkiyi belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sağlıklı Yaşam

Bağımlılığa Karşı Duran Kurumlar ve Kuruluşlar

Anahtar Kavramlar

bağımlılıkla mücadele, sağlıklı yaşam, yerel yönetim

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki çıktılar, dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans Görevi: Öğrencilerden günlük yaşamda sağlıklı yaşamı tehdit eden bir durumu fark etmeleri, bu duruma yönelik daha önce yapılmış benzer projeleri incelemeleri ve kendi çözüm önerilerini geliştirerek bir ürün ortaya koymaları istenebilir. Öğrenci ürünleri, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin günlük yaşamda tanık oldukları bağımlılıkların (sigara, sağlıksız beslenme, teknoloji bağımlılığı vb.) sağlıklı yaşamı tehdit ettiğini bildikleri, bağımlılıkla mücadele eden kamu kurumları ile sivil toplum kuruluşlarının rolü hakkında temel düzeyde bilgi sahibi oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sizce sağlıklı yaşamı tehdit eden durumlar nelerdir?" ve "Bağımlılıkla hangi kurum ve kuruluşlar mücadele ediyor olabilir?" soruları sorulabilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Yakın çevrenizde sağlıklı yaşamı destekleyen hangi uygulamalar yapılmaktadır?" ve "Günümüzde yaygın olan bağımlılık türleri nelerdir?" soruları yöneltilebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.3.5.1

Sağlıklı yaşamı tehdit eden unsurlarla ilgili yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları veya kamu kuruluşlarının uyguladığı pedagojiye uygun örnek projeler yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan incelenir. Öğrencilerin dijital kaynak araştırmalarında güvenilir genel ağ adreslerinden (org, edu, gov gibi) bilgi toplamaları beklenir **(OB1, OB2, OB4)**.

Öğrencilerden hangi projenin daha etkili olduğunu ve bu projenin neden başarılı olduğunu tartışarak karşılaştırmaları istenir. Bu aşamada Türkçe dersinin "sözlü olarak tartışmaya katılabilme" becerisi ile ilişkilendirme yapılabilir **(E3.10, SDB2.1)**.

Öğrencilerden sağlıklı yaşamı tehdit eden durumlardan birini seçmeleri ve bu konuda sağlıklı yaşamı destekleyecek özgün bir çözüm fikri geliştirmeleri istenir **(E2.2, E3.3)**. Öğrencilerin çözüm önerilerini poster veya broşür olarak görselleştirmeleri sağlanır. Performans görevi olarak öğrencilerden günlük yaşamda sağlıklı yaşamı tehdit eden bir durumu fark etmeleri, bu duruma yönelik daha önce yapılmış benzer projeleri incelemeleri ve kendi çözüm önerilerini geliştirerek bir ürün ortaya koymaları istenebilir. Öğrenci ürünleri, dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.5.2

Pedagojiye uygun yazılı, görsel veya dijital kaynaklardan yararlanarak bağımlılıkla mücadele eden kurum ve kuruluşlar belirlenir. Öğrencilerden bağımlılıkla mücadelede görev alan kurum ve kuruluşlara dair kavram ağı hazırlamaları istenebilir. Öğrenciler 4-5 kişilik gruplara ayrılır. Her grup bağımlılıkla mücadelede görev alan bir kurum veya kuruluş hakkında bilgi toplar. Toplumun çevreye ve canlılara verdiği önemin bir göstergesi olarak duyarlılık değerine yer verilir **(D5.2)**. Gruplar kurumun adı, görev alanı, bağımlılıkla mücadelede yürüttüğü faaliyetler, hangi yaş grubuna yönelik çalıştığı, iş birliği yaptığı kurumlar gibi bilgilerin yazıldığı kurum tanıtım kartları hazırlar **(E3.7, OB4)**.

Gruplar inceledikleri kurumların diğer kurumlarla nasıl iş birliği yaptığını analiz eder. Bu ilişkiler kavram haritası veya ilişki şeması üzerinde görselleştirilir **(E3.3, SDB2.1, OB4, KB2.13)**. Gruplar hazırladıkları kartları ve ilişki şemalarını sınıfta sunar. Performans görevi olarak "Bu kurumlar birlikte çalışmasaydı neler olurdu?" sorusu üzerine tartışılabilir ve öğrencilerin bağımlılıkla mücadelede kurumlar arası iş birliğinin önemi üzerine çıkarımlar yapması sağlanabilir. Öğrenci ürünleri dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme

Öğrenciler sağlıklı yaşamı tehdit eden durumları araştırdıktan sonra çözüm önerilerini kamu spotu, kısa video veya dijital bilgi görseli şeklinde geliştirebilirler. Öğrencilerden bağımlılığa karşı mücadele veren kurum ve kuruluşların iş birliği içinde hareket ettiğini anlatan senaryo yazmaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerin sağlıklı yaşamı tehdit eden bir duruma yönelik bir çözüm önerisi belirlemeleri sağlanabilir. Öğrenciler bağımlılıkla mücadelede görev alan kurum ve kuruluşları tanıtan bilgi kartları hazırlayabilir..

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. ÖĞRENME ALANI: KATILIM VE FARKINDALIK

Bu öğrenme alanında öğrencilerin küresel vatandaşlık bilinci gelişmiş, eleştirel düşünebilen, farklı görüşlere saygı duyan ve hem yerel hem uluslararası düzeyde çözüm odaklı yaklaşım sergileyebilen bireyler olarak yetismeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 10

**ALAN
BECERİLERİ**

SBAB5. Sosyal Katılım (SBAB5.4. Müzakere Etme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB2.3. Özetleme

EĞİLİMLER

E3.2. Odaklanma, E3.3. Yaratıcılık, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitiklik, E3.10. Eleştirel Bakma

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB3.2. Esneklik

Değerler

D20. Yardımseverlik

**Okuryazarlık
Becerileri**

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER**

Görsel Sanatlar

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER**

KB2.7. Karşılaştırma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- OTSSÇ.3.6.1. Uluslararası sosyal sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme
- Uluslararası sosyal sorunları fark eder.
 - Uluslararası sosyal sorunların nedenlerine yönelik farklı bakış açılarını karşılaştırır.
 - Uluslararası sosyal sorunlara yönelik çözüm arar.
 - Uluslararası sosyal sorunlara yönelik çözüm önerilerini farklı görüş ve düşünceleri dikkate alarak düzenler.
 - Düzenlediği çözüm önerilerini çevresindeki sorunların çözümlerine yansıtır.

OTSSÇ.3.6.2. Uluslararası sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme

- Uluslararası sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin çözümleme yapar.
- Uluslararası sorunların çözümünde ülkemizin rolüne ilişkin sınıflandırma yapar.
- Uluslararası sorunların çözümünde ülkemizin rolünü yorumlar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Dünya Sorunlarına Yönelik Çözüm Önerileri
Dünyadaki Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü

Anahtar Kavramlar

barış gücü, diplomatik arabuluculuk, girişimci ve insani dış politika, insani yardım, su kıtlığı, uluslararası

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Bu öğrenme alanındaki çıktılar, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevleri: Sürdürülebilirlik temelli bir çevre farkındalık etkinliği (geri dönüşüm, enerji tasarrufu, doğal yaşam alanı oluşturma vb.) planlanabilir ve uygulanabilir. Öğrencilerin çalışmaları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin çevre kirliliği, iklim değişikliği, savaşlar, doğa ve insan kaynaklı afetler gibi küresel sorunlara dair medya yoluyla temel bilgiye sahip oldukları; Türkiye'nin insani yardım, diplomasi ve barış katkılarının neler olduğuna dair örnekler verebileceği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere "Sizce dünyada en önemli sosyal sorunlar nelerdir?" sorusu yöneltilebilir. Öğrencilerden uluslararası sorunlarda Türkiye'nin insani yardım, diplomasi ve barış ile ilgili katkılarının neler olduğuna dair örnekler vermeleri istenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilere "Okulunuzda veya çevrenizde gördüğünüz bir sosyal sorun ile dünyadaki bir sorunu kıyaslarsanız ne gibi benzerlikler bulabilirsiniz?" sorusu yöneltilebilir. Öğrencilerden ülkemizin bu tür sorunların çözümünde üye olduğu uluslararası kuruluşlara örnekler vermeleri istenebilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

OTSSÇ.3.6.1

Dijital içerik, haber, görsel ile güncel veya tarihî örnek olaylar aracılığıyla öğrencilerin çevre kirliliği, su kıtlığı, iklim değişikliği gibi uluslararası sosyal sorunları tespit etmeleri sağlanır (**E3.6, OB1, OB2**). Sınıf gruplara ayrılır. Her grup verilen örnekler ve incelenen kaynaklardan yola çıkarak çevre kirliliği, su kıtlığı, iklim değişikliği gibi bir uluslararası sosyal sorunu seçerek bu uluslararası sosyal sorunun nedenlerine ilişkin bir balık kılçığı diyagramı hazırlar.

Her grup, hazırladığı balık kılçığındaki şemasında belirttiği uluslararası sosyal sorunların nedenlerini sınıfla paylaşır. Uluslararası sosyal sorunların nedenleriyle ilgili ortaya çıkan farklı bakış açıları öğrenciler tarafından karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar tablosuna kaydedilir (**E3.10, KB2.7**).

Gruplar, belirledikleri uluslararası sosyal sorunun çözümüne ilişkin özgün çözüm önerileri geliştirir (**E3.3**). Gruplar çözüm önerileri geliştirirken çatışma çözme stratejilerini kullanır (**SDB3.2**). Gruplar tarafından geliştirilen çözüm önerileri yazılı metne dönüştürülür.

Gruplar, hazırladıkları uluslararası sosyal sorunların çözümüne ilişkin yazılı metinleri diğer gruplarla paylaşır. Her grup başka bir grup tarafından hazırlanan çözüm önerilerini inceleyerek bu çözüm önerilerinin güçlü ve zayıf yönlerini belirler ve ilgili gruba geri verir. Bu süreçte tüm grupların çözüm önerilerinin diğer gruplar tarafından incelenmesine dikkat edilir (**E3.2**). Her grup diğer gruplar tarafından belirlenen çözüm önerilerinin güçlü ve zayıf yönlerini dikkate alarak çözüm önerilerini yeniden düzenler (**SDB3.2**).

Gruplar düzenledikleri çözüm önerilerini gerekçelendirir ve savunur. Gruplar düzenledikleri çözüm önerilerini ilgili kurum veya kuruluşa sunmak, etkinlik kampanyası düzenlemek, sınıf/okul panosunda sergilemek veya dijital platformlarda paylaşmak amacıyla yazılı, görsel bir ürüne dönüştürür. Görsel ürün oluşturulurken görsel sanatlar dersinin "sanatsal ürün oluşturma" becerisinden yararlanılabilir (**E3.3, OB1, OB4**). Hazırlanan ürünler, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

OTSSÇ.3.6.2

Öğrencilerin uluslararası düzeyde ülkemizin uyguladığı girişimci ve insani dış politika ilkelerini verilen yazılı ve görsel kaynaklardan incelemeleri sağlanabilir (**OB1, OB4**). Öğrencilerin ülkemizin bu sorunlara yönelik yaptığı katkı ve girişimleri insani yardım, diplomatik arabuluculuk, barış gücü katkısı, sağlık yardımları gibi konuları ele alarak çözümleme yapmaları istenir. Bu aşamada dayanışma ve fedakarlık göstermenin öneminden bahsedilerek yardımseverlik değeri işlenir (**E3.6, E3.10, D20.2**).

Öğrencilerden ülkemizin çevre, savaşlar, doğa ve insan kaynaklı afetler gibi güncel sorunların çözümü kapsamındaki uygulamalarına ilişkin sınıflama tablosu oluşturmaları istenir.

Oluşturulan tablolar öğrenciler tarafından ülkemizin küresel ve bölgesel sorunların çözümüne yönelik girişimleri doğrultusunda yorumlanır (**E3.5, SDB3.2**). Öğrenciler performans görevi olarak sürdürülebilirlik temelli bir çevre farkındalık etkinliği (geri dönüşüm, enerji tasarrufu, doğal yaşam alanı oluşturma vb.) planlayabilir ve uygulayabilir. Öğrencilerin çalışmaları, bütüncül dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA**Zenginleştirme**

Öğrenciler seçtikleri uluslararası sosyal sorun (çevre kirliliği, su kıtlığı, iklim değişikliği vb.) için balık kılçığı diyagramını dijital araçlarla hazırlayabilirler. Öğrencilerden uluslararası sorunların çözümünde ülkemizin katkılarını belirten bir rapor hazırlamaları istenebilir.

Destekleme

Öğrencilerden verilen haberler üzerinden uluslararası sosyal sorunların çözüm süreçlerini belirlemeleri istenebilir. Görseller aracılığıyla öğrencilerin ülkemizin bu sorunların çözümüne hangi alanlarda katkıda bulunduğunu tespit etmeleri istenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

